

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА
ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ПРАВА ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН**

Кафедра міжнародних відносин

**Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»**

Освітня програма 291.00.01 «Суспільні комунікації»

БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему:

**СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ ЄС ЩОДО УКРАЇНИ ПІСЛЯ
ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ РОСІЇ (2022–2025 рр.):
ІНФОРМАЦІЙНА ПІДТРИМКА ТА ІМІДЖ ЄВРОПИ**

Студента 4 курсу
денної форми навчання
Курильчика
Назарія Анатолійовича

Науковий керівник:
канд. з держ.упр.
доцент кафедри
міжнародних
відносин
Пістракевич О.В.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ СКОРОЧЕНЬ	3
ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ	7
1.1. Стан наукової розробки проблеми та джерельна база дослідження	7
1.2. Понятійно-категоріальний апарат та методи дослідження	10
РОЗДІЛ 2 СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ ЄС У КОНТЕКСТІ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ.....	15
2.1. Реакція Європейського Союзу на початок повномасштабного вторгнення Росії в Україну	15
2.2. Основні напрями та меседжі стратегічних комунікацій ЄС щодо України	22
2.3. Протидія дезінформації та іноземним інформаційним маніпуляціям у межах політики ЄС.....	28
РОЗДІЛ 3 СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ ЄС ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ ЄВРОПИ ПІСЛЯ 2022 РОКУ	36
3.1. Кампанії інформаційної підтримки України в межах комунікаційної стратегії ЄС.....	36
3.2. Відображення європейських цінностей у стратегічних комунікаціях ЄС ...	42
3.3. Вплив стратегічних комунікацій на формування міжнародного іміджу Європейського Союзу	48
ВИСНОВКИ.....	57
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ.....	61
ДОДАТКИ	68

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ СКОРОЧЕНЬ

- ЄС — Європейський Союз
- ЗСУ — Збройні Сили України
- МАГАТЕ — Міжнародне агентство з атомної енергії
- МКС — Міжнародний кримінальний суд
- ООН — Організація Об'єднаних Націй
- РНБО — Рада національної безпеки і оборони України
- РФ — Російська Федерація
- ДСНС — Державна служба України з надзвичайних ситуацій
- CRSV — Conflict-Related Sexual Violence (Сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом)
- DSA — Digital Services Act (Закон про цифрові послуги)
- ECFR — European Council on Foreign Relations (Європейська рада з міжнародних відносин)
- EDIS — European Defence Industrial Strategy (Європейська оборонно-промислова стратегія)
- EDMO — European Digital Media Observatory (Європейська обсерваторія цифрових медіа)
- EEAS — European External Action Service (Європейська служба зовнішніх справ)
- EPF — European Peace Facility (Європейський фонд миру)
- EUMAM — European Union Military Assistance Mission (Місія військової допомоги ЄС на підтримку України)
- FIMI — Foreign Information Manipulation and Interference (Іноземні інформаційні маніпуляції та втручання)
- GenAI — Generative Artificial Intelligence (Генеративний штучний інтелект)
- ICPA — International Centre for the Prosecution of the Crime of Aggression (Міжнародний центр з переслідування за злочин агресії)

ВСТУП

Актуальність теми. Російське вторгнення в Україну 24 лютого 2022 року запустило незворотні зміни не тільки в системі міжнародної безпеки, але й у комунікаційній парадигмі Європейського Союзу. Якщо раніше європейські інституції спиралися здебільшого на класичну «м'яку силу» та спокійне інформування громадськості, то сьогодні ситуація вимагає іншого підходу. Відтак, інформаційний вектор ЄС набув зовсім іншої ваги. Тепер це одночасно і дієвий бар'єр проти гібридних загроз, і той самий механізм, який не дає міжнародній підтримці України згаснути.

Актуальність дослідження полягає у необхідності зрозуміти, як саме змінилися комунікаційні підходи Брюсселя. За період з 2022 по 2025 роки європейські інституції зробили величезний крок: від ситуативних і часто запізнених реакцій до створення міцної мережі стратегічних наративів. Війна йде на виснаження, ворог постійно атакує нас інформаційно. У таких реаліях для української дипломатії вміння «читати» європейські суспільні настрої стає критично важливим. Розуміючи внутрішні механізми побудови іміджу Європи, ми зможемо набагато ефективніше працювати з партнерами і гарантувати, що підтримка нашого шляху до ЄС залишатиметься непохитною.

Об'єктом дослідження є стратегічні комунікації Європейського Союзу в контексті російсько-української війни.

Предметом дослідження є зміст, інструменти, канали реалізації та результативність стратегічних комунікацій ЄС щодо України у 2022–2025 роках, а також їх роль у конструюванні міжнародного іміджу Європи.

Мета роботи полягає у здійсненні комплексного дослідження стратегічних комунікацій ЄС на підтримку України після 2022 року: виявити провідні наративи, розібрати інструментарій відсічі дезінформації та гібридним атакам, і зрештою з'ясувати, як ця комунікаційна політика змінила позиціонування Європи у світі.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі **завдання**:

- З'ясувати теоретичні засади та сутність поняття «стратегічні комунікації» у системі зовнішньої політики ЄС.
- Охарактеризувати джерельну базу та методологічний інструментарій дослідження.
- Проаналізувати еволюцію реакції інституцій ЄС на виклики повномасштабної війни в Україні.
- Визначити основні напрями, меседжі та інструменти ЄС у сфері протидії російським інформаційним маніпуляціям та втручанню.
- Дослідити практичний вимір інформаційних кампаній підтримки України.
- Оцінити вплив комунікаційної підтримки України на трансформацію міжнародного іміджу Європи як ціннісного лідера та геополітичного гравця.

Теоретичне значення полягає у новому осмисленні європейських комунікацій у період великої війни. Також, у роботі деталізовано, наскільки важливу роль відіграють ціннісні меседжі, коли Брюсселю потрібно легітимізувати безпрецедентні політичні кроки — наприклад, пакети санкцій чи надання зброї. Окрім цього, у дослідженні чітко структуровано сучасний арсенал інструментів, яким ЄС відбиває гібридні атаки у власному інфопросторі.

Практичне значення дослідження зводиться до того, що його результати можна безпосередньо застосувати для посилення комунікацій України з європейськими партнерами. Зібраний фактаж та висновки стануть у нагоді посадовцям, чия робота безпосередньо стосується інтеграції до ЄС або протидії інформаційним загрозам. Водночас текст дослідження може стати додатковим матеріалом для лекцій та семінарів у межах підготовки нових кадрів у галузі міжнародних відносин.

Апробація. Основні положення, висновки та аналітичні матеріали кваліфікаційної роботи пройшли успішну наукову та практичну апробацію. Зокрема, результати дослідження опубліковано у вигляді аналітичної статті «Від “солідарності” до “інвестицій у перемогу”»: як змінився дискурс ЄС за чотири роки війни» (Фонд «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва, травень 2026

р.). Окрім цього, ключові аспекти роботи апробовано під час участі у студентській науковій конференції, а також висвітлено у форматі наукових тез, підготовлених у співавторстві з науковим керівником.

Структура роботи. Бакалаврська робота складається зі вступу, трьох розділів, поділених на 8 підрозділів, висновків, списку використаних джерел та літератури, який містить 76 найменувань, а також 4 додатків. Загальний обсяг роботи становить 69 сторінок.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1. Стан наукової розробки проблеми та джерельна база дослідження

Огляд наукової літератури доводить одну важливу річ: масштабне інформаційне протистояння останніх років спровокувало справжній бум дослідницького інтересу. Причому вивчаються не лише стратегічні комунікації ЄС безпосередньо щодо України, а й загальна трансформація європейської інформаційної політики та архітектури безпеки. Цей об'ємний науковий дискурс можна логічно поділити на кілька тематичних блоків.

Перший блок стосується концептуалізації стратегічних комунікацій. Тут варто виділити класичні праці Алістера Міскіммона та Бена О'Локліна, які розробили теорію стратегічних наративів¹. Їхні підходи дають чудову методологічну базу, щоб зрозуміти: підтримка України стала для ЄС інструментом гуртування власної європейської ідентичності. На думку цих авторів, комунікація у 2022–2025 роках остаточно перестала бути просто додатком до дипломатії, перетворившись на потужну зброю стримування агресора.

Другий блок представлений українською науковою школою. Роботи Л. Компанцевої, Д. Кулеби та Г. Почепцова зосереджені на суто прагматичних аспектах взаємодії^{2,3,4}. Вони розбирають, як саме брюссельські меседжі лягають на вітчизняний медійний ґрунт і чи дійсно вони посилюють стійкість (resilience) українського суспільства. Дослідження зовнішньополітичного вектора та інструментів публічної дипломатії ЄС в умовах війни також ґрунтовно

---

¹ Forging the World: Strategic Narratives and International Relations / за ред. А. Miskimmon, В. O'Loughlin, L. Roselle. Ann Arbor : University of Michigan Press, 2017. 334 с.

² Компанцева Л., Заруба О., Череватий С., Акульшин О. Стратегічні комунікації для безпекових і державних інституцій : практичний посібник / за заг. ред. О. Давліканової, Л. Компанцевої. Київ : ТОВ «ВІСТКА», 2022. 278 с.

³ Кулеба Д. І. Війна за реальність. Як перемагати у світі фейків, правд і спільнот. Київ : #книголав, 2019. 384 с.

⁴ Почепцов Г. Г. Стратегічні комунікації: стратегічні комунікації в політиці, бізнесі та державному управлінні : навч. посіб. Київ : Альтерпрес, 2008. 216 с.

розкриваються у працях О.В. Пістракевич. Особливої уваги заслуговує аналітика центру «Українська призма»⁵. У їхніх щорічниках «Зовнішня політика України» дуже прискіпливо відстежено еволюцію риторики інституцій ЄС, від емоційних закликів про допомогу в перші місяці повномасштабного вторгнення до прагматичного обґрунтування військової підтримки та інтеграційних процесів у 2024–2025 роках.

Третій блок охоплює аналіз внутрішньоєвропейської єдності та безпеки. Західні мозкові центри на кшталт European Council on Foreign Relations (ECFR)⁶ та Bruegel⁷ вивчають комунікації ЄС через призму подолання «втоми від війни». Наприклад, Іван Крастев та Марк Леонард пояснюють, як європейським лідерам вдається утримувати солідарність серед скептично налаштованих країн-членів. З іншого боку, експерти East StratCom Task Force⁸ закривають нішу дослідження протидії іноземним інформаційним маніпуляціям (FIMI). Вони детально описують механіку російських атак та тестують ефективність контраргументації, яку застосовує Європейська служба зовнішніх справ.

Що стосується емпіричної бази, то дослідження спирається на розгалужений масив документів. Для забезпечення логіки аналізу, ці джерела було класифіковано за ієрархічним принципом на три ключові рівні.

До першого (стратегічного) рівня належать фундаментальні нормативні акти та офіційні доповіді ЄС. Це, насамперед, «Стратегічний компас для безпеки та оборони» (Strategic Compass, 2022)⁹, який фактично заклав фундамент нової комунікаційної архітектури Європи. Сюди ж входять офіційні звіти Єврокомісії щодо прогресу України в межах пакету розширення (2023–2025 pp.). У цих

---

⁵ Рада зовнішньої політики «Українська призма»: офіційний сайт. URL: <https://prismua.org/> (дата звернення: 02.02.2026).

⁶ European Council on Foreign Relations: official website. URL: <https://ecfr.eu/> (дата звернення: 02.02.2026).

⁷ McWilliams B. [et al.]. A grand bargain to steer through the European Union's energy crisis. *Bruegel Policy Contribution*. Issue 14/23. September 2023. URL: <https://www.bruegel.org/policy-brief/grand-bargain-steer-through-european-unions-energy-crisis> (дата звернення: 02.02.2026).

⁸ EUvsDisinfo: official website. URL: <https://euvsdisinfo.eu/> (дата звернення: 02.02.2026).

⁹ A Strategic Compass for Security and Defence. *European External Action Service*. 2022. URL: https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/strategic_compass_en3_web.pdf (дата звернення: 02.02.2026).

текстах чудово видно зміну офіційного дискурсу: Україну більше не називають просто «партнером», тепер це повноцінна «співпраця з майбутнім членом родини»¹⁰.

Другий (аналітичний) рівень формують спеціалізовані звіти європейських безпекових відомств. Головним джерелом тут виступають документи Європейської служби зовнішніх справ (EEAS), зокрема третя доповідь щодо іноземних інформаційних маніпуляцій 2025 року¹¹. Вона дає необхідну статистику про ефективність комунікаційних кампаній та ідентифікують головні загрози в цифровому просторі.

Третій (тактичний) рівень охоплює джерела практичної реалізації стратегії. До цієї групи залучено матеріали порталу EUvsDisinfo¹², контент медіа-платформ Європейської Ради, а також інструментарій публічної дипломатії: промови Урсули фон дер Ляєн та Жозепа Борреля під час їхніх візитів до Києва. Сюди ж відносяться цифрові ініціативи, зокрема кампанії під хештегом #StandWithUkraine.

Підсумовуючи огляд літератури, можна стверджувати, що проблема стратегічних комунікацій ЄС має потужну наукову базу. Проте більшість авторів концентрується або суто на теоретичних моделях безпеки, або на вузьких аспектах боротьби з дезінформацією. Водночас комплексних праць, які б поєднували аналіз європейських наративів, інституційну протидію гібридним загрозам та їхній вплив на глобальний імідж Європи в контексті подій 2024–2025 років, усе ще бракує. Це залишає широке поле для нашого дослідження.

Сформована джерельна база повністю дозволяє закрити цю наукову прогалину. Ієрархічне поєднання стратегічних документів найвищого рівня зі статистикою профільних відомств та реальними прикладами цифрової

---

¹⁰ 2025 Enlargement package shows progress towards EU membership by key enlargement partners. *European External Action Service*. URL: https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine/2025-enlargement-package-shows-progress-towards-eu-membership-key-enlargement-partners_en?s=232 (дата звернення: 02.02.2026).

¹¹ 3rd EEAS Report on Foreign Information Manipulation and Interference (FIMI) Threats. *European External Action Service*. URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/3rd-eeas-report-foreign-information-manipulation-and-interference-threats-0_en (дата звернення: 02.02.2026).

¹² EUvsDisinfo : official website. URL: <https://euvsdisinfo.eu/> (дата звернення: 02.02.2026).

дипломатії створює надійний емпіричний фундамент. Такий підхід дає змогу об'єктивно простежити, наскільки офіційні комунікаційні наміри Брюсселя відповідають реальній практиці в інформаційному просторі Європи та України.

1.2. Понятійно-категоріальний апарат та методи дослідження

Методологічну основу роботи забезпечив системний підхід. Саме він допоміг побачити в інформаційній політиці ЄС не хаотичну реакцію на події, а велику цілісну екосистему зі своїми каналами та меседжами. Практична площа дослідження значною мірою спирається на метод контент-аналізу. Опрацювання масиву публікацій на порталі EUvsDisinfo¹³ та офіційних сторінках Єврокомісії за 2022–2025 роки дозволило відстежити частоту використання таких маркерів, як «перемога», «агресія» чи «солідарність». Проте самих лише цифр зазвичай недостатньо. Тому в роботі застосовано дискурс-аналіз, щоб ніби «зазирнути за лаштунки» текстів і розшифрувати їхні приховані ідеологічні смисли. Наприклад, цей метод яскраво показує, якими мовними засобами європейська бюрократія узаконила надання Україні летальної зброї (адже ще кілька років тому це вважалося абсолютним політичним табу). Дуже корисним виявився також метод кейс-стаді (case study). Через розбір конкретних інформаційних кампаній (як-от #StandWithUkraine) набагато легше продемонструвати загальні тенденції комунікацій. Водночас порівняльний (компаративний) метод показав прірву між комунікаціями ЄС до повномасштабного вторгнення та їхньою проактивною риторикою після нього. Насамкінець, за допомогою івент-аналізу гучні заяви європейських лідерів було зіставлено з подіями на фронті, що виявило між ними чітку кореляцію.

Реалізація цієї методології була б неможливою без визначення робочих інструментальних термінів — понятійного апарату дослідження. Його стрижнем виступає поняття «стратегічні комунікації» (Strategic Communications). У євроатлантичній політиці вони розглядаються не як звичайний піар, а як системне використання комунікативних інструментів для просування інтересів.

---

¹³ EUvsDisinfo : official website. URL: <https://euvsdisinfo.eu/> (дата звернення: 02.02.2026).

Спираючись на бачення Європейської служби зовнішніх справ (EEAS), сьогодні це головний механізм подолання «say-do gap» — розриву між деклараціями ЄС та його реальними діями. Вагомим тут є також поняття «стратегічний наратив» — засіб побудови спільного розуміння політичної реальності.

Ще однією частиною дослідницького інструментарію стали безпекові терміни: поняття «гібридна загроза» та відносно новий офіційний термін Брюсселя — FIMI (іноземні інформаційні маніпуляції та втручання). На відміну від застарілого слова «пропаганда», FIMI максимально чітко описує поведінку гравців, які намагаються зруйнувати демократичні процеси ЄС. Крім того, у тексті поняття «дезінформації» (навмисно створена брехня для завдання шкоди) та «місінформації» (помилкове поширення неправди без злого умислу) є розмежованими.

Так само, ці вузькоспеціалізовані поняття спираються на більш масштабні концепти міжнародних відносин, які формують категоріальний апарат роботи. Насамперед, це категорія «міжнародної безпеки», яка в сучасних реаліях вже не існує без інформаційної складової. Також, близько до неї примикає категорія «інформаційного простору», який трактується як повноцінний домен ведення війни. Ще однією системоутворюючою категорією виступає «міжнародний імідж»: у контексті даної роботи це те, як Європа позиціонує себе у світі через підтримку України. Водночас, також варто виділити категорію «європейської солідарності», яка під тиском війни перетворилася з абстрактного гасла на вимірний геополітичний фактор.

Практична реалізація описаних комунікаційних концептів вимагає чіткої інституційної архітектури. Головним мозковим та координаційним центром, який формує інформаційну політику ЄС на зовнішній арені, виступає Європейська служба зовнішніх справ (EEAS). Фактично, це головне дипломатичне відомство Брюсселя. Саме тут розробляються ключові стратегічні наративи, аналізуються глобальні загрози та ухвалюються рішення щодо того, як саме Європа має реагувати на ті чи інші інформаційні виклики.

Водночас безпосередню роботу «в полі» забезпечують спеціалізовані структури. Найважливішою з них у контексті протидії російській агресії є робоча група «East StratCom Task Force»¹⁴. Якщо EEAS займається глобальним плануванням, то ця група виконує роль центру швидкого реагування. Фахівці «East StratCom» щоденно моніторять інформаційний простір, виявляють російські маніпуляції та розробляють ефективні контраргументи для захисту європейського демократичного дискурсу.

Передача напрацьованих меседжів до цільових аудиторій відбувається вже через багаторівневу систему каналів. На найвищому, політичному рівні, комунікація здійснюється через публічну дипломатію перших осіб — заяви та виступи керівництва Єврокомісії чи Європейської Ради. Натомість для практичної та щоденної боротьби з дезінформацією головним рупором слугує багатомовний портал «EUvsDisinfo». Більше того, інституції ЄС максимально використовують власні платформи у соціальних мережах, запускаючи скоординовані візуальні та текстові кампанії для просування спільних європейських інтересів.

Підсумовуючи, можна констатувати, що обрана методологічна архітектура (від контент-аналізу до кейс-стаді) виявилася цілком релевантною для завдань дослідження. Вона дозволила ефективно розшифрувати, як саме Європейський Союз перетворює свої політичні наміри на реальні комунікаційні дії.

Водночас логічна побудова роботи — від конкретних робочих понять (таких як FIMI чи стратегічні наративи) до глобальних філософсько-політичних категорій (безпека, імідж, солідарність) — створила міцний теоретичний каркас. Цей підхід дає змогу максимально об'єктивно оцінити еволюцію європейської інформаційної політики і не плутати інструменти гібридної війни з іншими широкими геополітичними явищами.

Отже, можна помітити глибоку трансформацію наукового інтересу до європейської інформаційної політики. Сьогодні це вже не вузька ніша, а фундаментальний напрям досліджень міжнародної безпеки. Огляд літератури

---

¹⁴ EUvsDisinfo : official website. URL: <https://euvsdisinfo.eu/> (дата звернення: 02.02.2026).

чітко фіксує три магістральні підходи до цієї теми. Якщо українські науковці переважно фокусуються на прагматичі та впливі європейської підтримки на стійкість суспільства, то західна аналітика, в цей час, шукає відповіді на питання внутрішньої консолідації ЄС в умовах тривалої війни. Третій же, вузькоспеціалізований блок праць, повністю присвячений технологіям відбиття інформаційних маніпуляцій. Водночас комплексного бачення, яке б об'єднало ці три виміри в контексті подій 2024–2025 років, досі бракувало.

Сформована джерельна база дозволяє закрити цю дослідницьку прогалину завдяки своїй ієрархічній структурі. На найвищому, стратегічному рівні залучено фундаментальні документи на кшталт «Стратегічного компасу» та звітів Єврокомісії про розширення, які фіксують ідеологічні зсуви Брюсселя. Аналітичний та тактичний рівні, представлені документацією Європейської служби зовнішніх справ і матеріалами порталу «EUvsDisinfo»¹⁵, дають можливість реально оцінити стан інформаційної боротьби. Такий багаторівневий масив документів гарантує репрезентативність дослідження та зводить до мінімуму ризик суб'єктивних оцінок.

Важливо відзначити, що головним доробком теоретичної частини стало чітке розмежування термінологічного апарату. Роботу побудовано на фундаментальних категоріях міжнародної безпеки, інформаційного простору та європейської солідарності. Вони і задають загальну геополітичну рамку. Всередині цієї рамки функціонують вузькі інструментальні поняття. Насамперед, це самі «стратегічні комунікації», що розглядаються не як класичний піар, а як системний механізм подолання розриву між словами та діями ЄС. Окремо виділено концепт FIMI (іноземні інформаційні маніпуляції та втручання), який став новим офіційним стандартом європейських інституцій для опису гібридних загроз.

Що стосується методологічного інструментарію, то системний підхід виявився доволі оптимальним для розкриття теми, оскільки він органічно поєднав кількісні та якісні виміри. Якщо контент-аналіз офіційних заяв дав змогу

---

¹⁵ EUvsDisinfo : official website. URL: <https://euvsdisinfo.eu/> (дата звернення: 02.02.2026).

побачити статистичні тренди в риториці, то дискурс-аналіз допоміг витягнути на поверхню приховані ціннісні зрушення — зокрема, узаконення надання летальної зброї, що раніше було повним табу для Європи. Ця база вдало доповнюється компаративним підходом та методом кейс-стаді, завдяки яким еволюція комунікацій простежується на конкретних прикладах інформкампаній.

Тому, варто сказати, що теоретико-методологічний фундамент дослідження є цілком сформованим. Чітке розуміння того, якими документами оперує Брюссель, як він класифікує загрози та за допомогою яких методів це можна розшифрувати — відкриває шлях до подальшої роботи.

РОЗДІЛ 2

СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ ЄС У КОНТЕКСТІ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

2.1. Реакція Європейського Союзу на початок повномасштабного вторгнення Росії в Україну

Початок повномасштабної збройної агресії Російської Федерації 24 лютого 2022 року кардинально змінив архітектуру світової безпеки та зумовив докорінну трансформацію інформаційної політики Європейського Союзу. Фактично, Брюссель вперше у своїй історії зіткнувся з конвенційною війною такого масштабу прямо на власних кордонах. Те, що відбулося в перші дні вторгнення, експерти цілком слушно називають «геополітичним пробудженням». І справді, європейський дискурс змінився миттєво. Зникла традиційна бюрократична «глибока стурбованість», якою ЄС славився до 2022 року. Натомість з'явилася жорстка, безапеляційна риторика мобілізації та спротиву.

У той кризовий період європейські стратегічні комунікації мали працювати одразу на два фронти. Перше завдання — вдарити по моралі агресора, продемонструвавши йому абсолютно монолітну єдність Заходу. Друге, не менш важливе — заспокоїти власне суспільство. Європейці перебували у стані глибокого шоку, тому їх потрібно було швидко підготувати до того, що нові санкції неминуче вдарять і по економіці самої Європи. Показово, що вже в перші години великої війни спільна заява Урсули фон дер Ляєн та Шарля Мішеля задала тон усій подальшій риторичі: «Ми притягнемо Кремль до відповідальності»¹⁶. Цей меседж став чітким сигналом для світу: епоха політичних компромісів закінчилася, і відтепер Євросоюз розмовлятиме з позиції сили.

---

¹⁶ Statement by President von der Leyen on Russian aggression against Ukraine. *European Commission*. Brussels, 24 February 2022. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/statement_22_1322 (дата звернення: 02.02.2026).

Крім того, у перші тижні повномасштабного вторгнення комунікація ЄС відзначилася нетиповою швидкістю. Багаторічний стереотип про повільну та неповоротку європейську бюрократію був зруйнований. Брюссель приймав рішення та оголошував їх миттєво. Нову політичну доктрину озвучив Жозеп Боррель. Він категорично заявив: «ця війна не лише про Україну, це війна про майбутнє Європи»¹⁷. Такий фреймінг зіграв вирішальну роль. Конфлікт одразу перестав бути «локальним зіткненням на Сході» і перетворився на екзистенційну загрозу для всієї Європи. Це допомогло легітимізувати безпрецедентні санкційні пакети. Європейцям пояснили, чому вони мають розділити економічний тягар цих обмежень.

Аналіз медіасередовища за лютий та березень 2022 року підтверджує: Брюссель свідомо використовував емоційну лексику. Фрази про «варварську атаку» чи «темні часи» лунали постійно. Завдяки такій різкій риторичі вдалося максимально мобілізувати суспільство і закрити простір для євроскептиків, які могли б шукати виправдання діям агресора.

Справжнім історичним зламом стала мить, коли Брюссель погодив фінансування летальної зброї для України через Європейський фонд миру. Це був безпрецедентний крок. Він вимагав просто філігранної комунікаційної роботи, адже європейським лідерам довелося перекреслити власне багаторічне правило — ніколи не постачати озброєння в зони бойових дій. Як влучно зазначив Жозеп Боррель, відбулося остаточне «зняття табу». Європі довелося терміново вчитися розмовляти «мовою сили»¹⁸. Показово, що виділення перших траншів на зброю супроводжувалося не мілітаристськими гаслами, а зовсім іншим наративом: йшлося про життєво необхідний «захист права на самооборону». До того ж, цей інформаційний супровід працював одразу на кілька фронтів. Росії Брюссель чітко сигналізував, що епоха «глибокого

---

¹⁷ Borrell J. Europe in the Interregnum: our geopolitical awakening after Ukraine. 2022. URL: <https://geopolitique.eu/en/2022/03/24/europe-in-the-interregnum-our-geopolitical-awakening-after-ukraine/> (дата звернення: 02.02.2026).

¹⁸ Informal video conference of Foreign Affairs Ministers: Remarks by High Representative/Vice-President Josep Borrell. *European External Action Service*. 27 February 2022. URL: <https://audiovisual.ec.europa.eu/en/media/video/I-219382> (дата звернення: 02.02.2026).

занепокоєння» минула назавжди. А от країнам Глобального Півдня доносився інший меседж: допомога Києву — це не війна західного блоку проти східного, а виключно захист базових принципів Статуту ООН.

Не менш важливою виявилася гуманітарна складова стратегічних комунікацій. Яскравий приклад — рішення щодо тимчасового захисту українців. Європейські еліти добре пам'ятали політичну кризу через мігрантів у 2015 році, тому цього разу ситуацію одразу комунікували через призму братерської допомоги. Теза про приналежність України до європейської родини стала центральною у виступах лідерів ЄС. Згодом її юридично підкріпила березнева Версальська декларація¹⁹. І хоча повноцінна інтеграція є процесом дуже тривалим, Брюсселю вдалося сформувати стійку ілюзію «відкритих дверей». Важко переоцінити, наскільки сильно це підтримало моральний дух в Україні.

Значну роль відіграла також візуальна публічна дипломатія. Знакові візити топ-посадовців (Урсули фон дер Ляєн та Роберти Мецолі) до столиці воюючої країни, разом із масовим використанням української символіки, транслиували головний сигнал. Це була демонстрація безстрашності та беззаперечної європейської присутності.

Звісно, перші місяці великої війни супроводжувалися не лише комунікаційними перемогами, а й серйозними кризами. Європейська служба зовнішніх справ стикнулася з масштабними атаками: Росія цілеспрямовано намагалася перекласти провину за світовий дефіцит продовольства на європейські санкції. Відповіддю ЄС став запуск масованих роз'яснювальних кампаній. Дипломати методично доводили аудиторії, що жодні обмеження не стосуються аграрного експорту, а криза спричинена виключно мілітаризацією Чорного моря та блокадою портів²⁰.

---

¹⁹ The Versailles Declaration. Informal meeting of the Heads of State or Government. Versailles, 10-11 March 2022. URL: <https://www.consilium.europa.eu/media/54773/20220311-versailles-declaration-en.pdf> (дата звернення: 02.02.2026).

²⁰ Standard Eurobarometer 97: Public opinion on the war in Ukraine. *European Commission*. June 2022. URL: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2693> (дата звернення: 02.02.2026).

Загалом цей етап став безпрецедентним краш-тестом для європейської бюрократії. Кризові комунікації перейшли у цілодобовий режим. Говорити «одним голосом» від імені 27 країн виявилось надзвичайно складно. Між урядами періодично спалахували розбіжності, особливо коли йшлося про нафтове ембарго. Незважаючи на це, фундаментальний наратив європейської єдності вдалося зберегти.

Енергетичний тиск РФ змусив Брюссель відкрити ще один комунікаційний фронт. Кремль масовано розповсюджував наратив про неминуче «замерзання Європи» без російського газу. Мета полягала у створенні штучної паніки. Росія відкрито сподівалася на соціальні вибухи проти європейських урядів. Відповіддю на ці спроби стала інформаційна кампанія довкола плану «REPowerEU». Єврокомісія кардинально змінила фокус обговорення. Енергетичну незалежність перестали подавати як суху економічну проблему. Її перетворили на питання базової безпеки та виживання. Показовими тут є виступи Урсули фон дер Ляєн. Вона постійно оперувала словами «свобода» та «звільнення від диктату». Завдяки цьому відмова від російських енергоносіїв почала сприйматися не як фінансовий тягар, а як моральний обов'язок кожного громадянина ЄС.

Фундаментом цієї кампанії стала абсолютно безпрецедентна відвертість. Європейські політики не намагалися прикрасити ситуацію. Наприклад, міністр економіки Німеччини Роберт Габек відкрито закликав громадян економити ресурси у власних домівках²¹. Для розбещеного західного «суспільства споживання» подібні прохання від влади стали справжнім шоком. Проте ця ризикована ставка на чесність несподівано спрацювала. Замість паніки відбулася небачена консолідація. Якщо поглянути на дані соціологів Eurobarometer за весну-літо 2022 року, цифри говорять самі за себе: понад 80% європейців

---

²¹ REPowerEU: Joint European Action for more affordable, secure and sustainable energy. *European Commission*. Communication COM/2022/108 final. 8 March 2022. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM:2022:108:FIN> (дата звернення: 02.02.2026).

погодилися на жорсткі заходи для зменшення енергозалежності від РФ²² (Див. додаток 1). І це при тому, що люди чудово усвідомлювали неминуче зростання власних комунальних платежів.

Паралельно з економічним тиском Європа розгорнула масштабний наступ на російські пропагандистські мережі. Боротьба велася одночасно у двох площинах: юридичній та технологічній. Уже 2 березня 2022 року Брюссель пішов на безпрецедентний крок, офіційно заборонивши трансляцію RT та Sputnik. Москва одразу спробувала використати це для звинувачень у «вбивстві свободи слова». Тому європейським посадовцям довелося оперативно пояснювати свої дії. Жозеп Боррель артикулював максимально жорстку позицію. Він відкрито назвав російські канали не медіаресурсами, а бойовою зброєю агресора²³.

Саме тоді аналітики EEAS почали активно використовувати поняття «інформаційне відмивання», пояснюючи, як Москва легалізує фейки через створення ілюзії справжніх медіа. Завдяки такій жорсткій та аргументованій риториці Євросоюзу вдалося натиснути на глобальні ІТ-корпорації. Meta, Google та Twitter швидко адаптували свої алгоритми і заблокували доступ до російських державних ресурсів. Це завдало нищівного удару по здатності Кремля маніпулювати громадською думкою.

Надання Україні статусу кандидата на вступ до ЄС у червні 2022 року стало справжнім індикатором того, наскільки сильно змінилися європейські комунікації. Ще за пів року до цих подій подібний сценарій здавався абсолютною політичною фантастикою. Проте Брюссель нарешті усвідомив критичну річ: тримати Україну у безпековій «сірій зоні» більше не можна. Цю зміну курсу довелося терміново пояснювати державам-скептикам, наприклад Нідерландам

---

²² Flash Eurobarometer 506: EU's response to the war in Ukraine. *European Commission*. May 2022. URL: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2772> (дата звернення: 02.02.2026).

²³ EU imposes sanctions on state-owned outlets RT/Russia Today and Sputnik's broadcasting in the EU. *Council of the European Union*. Press release. 2 March 2022. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/03/02/eu-imposes-sanctions-on-state-owned-outlets-rtrussia-today-and-sputnik-s-broadcasting-in-the-eu/> (дата звернення: 02.02.2026).

чи Австрії. Тому стратегічний наратив кардинально розвернули. На зміну класичному «Україна спочатку має виконати домашнє завдання» прийшла нова теза: «Україна прямо зараз захищає європейські цінності зі зброєю в руках».

Окремої уваги заслуговує інформаційний супровід цього процесу. Спільний візит перших осіб Німеччини, Франції та Італії до воюючої столиці став тим самим візуальним меседжем, який остаточно зруйнував стіну сумнівів. У підсумку надання статусу кандидата позиціонувалося не як черговий бюрократичний етап розширення ЄС, а як історичне визнання приналежності України до європейського цивілізаційного простору²⁴.

Вихід комунікаційного протистояння на глобальний рівень став іще одним серйозним випробуванням для європейської дипломатії. Влітку 2022 року Кремль розгорнув масовану інформаційну кампанію в країнах Африки та Близького Сходу. Російська пропаганда наполегливо переконувала Глобальний Південь, нібито саме західні санкції спровокували світовий дефіцит зерна. Аби зруйнувати цей міф, європейські інституції ініціювали роз'яснювальну кампанію «Факти проти вимислу».

Комунікаційна робота велася безпрецедентно широко. Дипломатичний корпус ЄС використовував як традиційні майданчики ООН, так і цифрову дипломатію, щоб донести ключову тезу: європейські санкції жодним чином не блокують експорт їжі. Переломним моментом у цій дискусії стала заява Жозепа Борреля, який кваліфікував дії РФ у Чорному морі як беззаперечний «воєнний злочин». Цей меседж одразу підхопили провідні світові ЗМІ. Тактично ця кампанія довела, що Брюссель більше не обмежується внутрішнім інфопростором. Європейські стратегічні комунікації еволюціонували у глобальну зброю для захисту власного іміджу²⁵.

---

²⁴ European Council conclusions on Ukraine, the membership applications of Ukraine, the Republic of Moldova and Georgia, Western Balkans and external relations. 23 June 2022. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/06/23/european-council-conclusions-on-ukraine-the-membership-applications-of-ukraine-the-republic-of-moldova-and-georgia-western-balkans-and-external-relations-23-june-2022/> (дата звернення: 02.02.2026).

²⁵ Borrell J. The global battle of narratives. *EEAS Blog*. July 2022. URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/battle-narratives-around-food-crisis%C2%A0_en (дата звернення: 02.02.2026).

Окремої уваги заслуговує докорінна зміна комунікаційних підходів до питань оборони. Затвердження «Стратегічного компасу» в березні 2022 року стало не просто політичним кроком, а масштабним інформаційним проектом²⁶. Головним завданням було легітимізувати в очах платників податків стрімке зростання військових видатків. Роками тема мілітаризації залишалася в Європі майже табуованою, особливо для Німеччини. Проте комунікаторам ЄС вдалося неможливе — вони переламали громадську думку. На зміну пацифізму прийшов прагматичний наратив «*Si vis pacem, para bellum*» (хочеш миру — готуйся до війни). Знаменита промова Олафа Шольца про «*Zeitenwende*» (історичний злам) ідеально синхронізувалася із загальноєвропейським дискурсом.

З об'єднання, що асоціювалося винятково з «м'якою силою», ЄС почав перетворюватися на жорсткого «надавача безпеки» (*security provider*). Практичним комунікаційним підтвердженням цього статусу став запуск місії EUMAM Ukraine восени 2022 року. Офіційні європейські канали активно поширювали кадри з українськими військовими на полігонах. Візуальна картинка підтверджувала ключову тезу Заходу: підтримка триватиме «*as long as it takes*» (стільки, скільки знадобиться)²⁷.

Підсумовуючи події перших місяців великої війни, стає очевидним: європейська дипломатія пережила справжню комунікаційну революцію. Брюссель відповів на вторгнення не лише санкціями чи фінансами, а й повною зміною інформаційної стратегії. Замість звичного пасивного спостереження Європа перейшла до проактивної, навіть наступальної риторики, яка жорстко спиралася на спільні цінності.

Ця трансформація відіграла вирішальну роль в утриманні солідарності всередині ЄС. Незважаючи на жорсткий енергетичний шантаж з боку Кремля, 27

---

²⁶ A Strategic Compass for Security and Defence. *European External Action Service*. 2022. URL: https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/strategic_compass_en3_web.pdf (дата звернення: 02.02.2026).

²⁷ Factsheet: European Union Military Assistance Mission Ukraine (EUMAM). *European External Action Service*. November 2022. URL: <https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/2022-11-EUMAMUkraine.pdf> (дата звернення: 02.02.2026).

суверенних держав змогли виступити єдиним фронтом і забезпечити стабільний тил для українського спротиву. Здобуті на цьому етапі навички кризового реагування сформували базу для подальшої еволюції європейських комунікацій у 2023–2025 роках — у період, коли війна перейде у виснажливу фазу, змушуючи шукати нові шляхи протидії суспільній втомі.

2.2. Основні напрями та меседжі стратегічних комунікацій ЄС щодо України

За період з 2022 по 2025 рік європейські комунікації пройшли шлях колосальної трансформації. Від хаотичного реагування на перші удари ЄС перейшов до побудови глибоко ешелонованої системи наративів. Сьогодні ця система охоплює всі ключові виміри: від мілітарного до політико-ціннісного. Європейські інституції почали цілеспрямовано формувати нову політичну парадигму, де безпека континенту напряму залежить від безальтернативної перемоги Києва.

Головним стрижнем цього дискурсу виступив мета-наратив «As long as it takes» (стільки, скільки буде потрібно). Від літа 2022 року він став обов'язковим елементом кожної європейської заяви. Цей меседж виконував роль надійного інформаційного якоря. Він розбивав кремлівські ілюзії про «втому Європи» і давав Києву впевненість у завтрашньому дні. Проте ситуація на фронті диктує свої правила. У 2024–2025 роках ця формула почала еволюціонувати. Брюссель усвідомив, що стратегія простого стримування себе вичерпала. Відповідно, риторика стала жорсткішою і трансформувалася в безкомпромісне: «Whatever it takes for Ukraine to win» (все, що необхідно для перемоги України)²⁸.

Надзвичайно складним завданням для європейської дипломатії виявилось виправдання безперервного постачання зброї. Комунікаторам довелося ламати глибоко вкорінені пацифістські традиції всередині багатьох країн-членів. Для

---

²⁸ State of the Union Address by President von der Leyen 2023. *European Commission*. Strasbourg, 13 September 2023. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/speech_23_4426 (дата звернення: 02.02.2026).

цього було сконструйовано парадоксальний, але дієвий концепт: «Зброя для України — це шлях до миру». Інституції ЄС постійно наголошували на одному факті. Пацифізм безсилий проти диктатури, а кожен переданий танк чи літак — це інвестиція в безпеку Євросоюзу. Цікавою була і риторика довкола місії «EUMAM» та Європейського фонду миру. Акцент робився не на тому, що Україну треба рятувати. Навпаки, українських бійців показували як професіоналів, сумісних зі стандартами НАТО. Відбувся кардинальний рефреймінг. Образ «жертви» зник, на його місце прийшов образ «захисника Європи», який тримає цивілізаційний щит. Завдяки цьому військова допомога перестала виглядати як благодійність, перетворившись на прагматичний партнерський внесок²⁹.

Окремим інформаційним випробуванням стало обґрунтування фінансової допомоги. Брюсселю потрібно було переконати власних громадян у доцільності виділення 50 мільярдів євро в межах програми «Ukraine Facility». Зробити це на тлі шаленої інфляції та дорогих енергоносіїв було вкрай важко. Радикальні політики намагалися переконати виборців, що європейські кошти спляють у «чорній дірі»³⁰.

Відповіддю інституцій ЄС стала масштабна інформаційна кампанія під лозунгами максимальної прозорості та підзвітності. Базовим став меседж про те, що фінансувати Київ економічно вигідніше, ніж ліквідувати наслідки російської перемоги. У кожному прес-релізі наголошувалося на багаторівневому контролі за витратами. Додатково акцентувалася увага на взаємовигідному партнерстві. Брюссель переконував платників податків, що інвестиції у відновлення сусідньої держави згодом створять безпрецедентні можливості для підприємств самого Євросоюзу.

---

²⁹ Borrell J. The war in Ukraine and the awakening of Geopolitical Europe. *EEAS Policy Brief*. 2022. URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/europe-interregnum-our-geopolitical-awakening-after-ukraine_en (дата звернення: 02.02.2026).

³⁰ Regulation (EU) 2024/792 of the European Parliament and of the Council establishing the Ukraine Facility. *Official Journal of the European Union*. 29 February 2024. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/792/oj> (дата звернення: 02.02.2026).

Євроінтеграційний поступ України вимагав абсолютно нового формату діалогу. Щойно Брюссель надав Києву статус кандидата та відкрив переговори про вступ, офіційна риторика кардинально змінилася. На зміну сухій бюрократії прийшла так звана «сімейна» дипломатія. Європейські лідери почали масово використовувати емоційні метафори: «повернення додому», «велика родина», «серце Європи». Через цей ціннісний вимір Брюссель намагався зробити ідею європейського майбутнього України органічною для пересічних європейців.

Однак емоційні заклики завжди супроводжувалися жорсткою прагматикою. Інституції ЄС постійно наголошували на вигодах для самої Європи. Президентка Єврокомісії у своїх зверненнях «Про стан Союзу» пішла ще далі. Вона назвала Україну каталізатором оновлення ЄС, чия боротьба визначає майбутнє всього континенту³¹. Ця стратегія спрацювала ідеально. Брюсселю вдалося подолати хронічну «втому від розширення» (*enlargement fatigue*), яка панувала в європейських кулуарах довгі роки.

Політика пам'яті та боротьба за історичну справедливість відкрили ще один вимір європейських комунікацій. Брюссель беззастережно підтримав наратив про неминучу відповідальність російської верхівки. Коли в Гаазі створювали Міжнародний центр з переслідування за злочин агресії (ICPA), увесь інформаційний супровід будувався довкола однієї жорсткої тези: «No peace without justice» (немає миру без справедливості).

Водночас варто відзначити безпрецедентну еволюцію європейської дипломатичної лексики. Традиційна обережність у формулюваннях повністю зникла. Офіційні ресурси ЄС почали регулярно висвітлювати жахи Маріуполя, Бучі та Ізюма, без вагань оперуючи термінами «терор» та «геноцидні практики». Кульмінацією цієї нової риторики стало історичне рішення Європарламенту визнати РФ державою-спонсором тероризму. І хоча цей крок мав переважно політичний характер, він спрацював як потужний інформаційний маркер, що

---

³¹ Speech by President von der Leyen at the Ukraine Recovery Conference. London, 21 June 2023. URL: https://enlargement.ec.europa.eu/news/keynote-speech-president-von-der-leyen-ukraine-recovery-conference-2023-2023-06-21_en (дата звернення: 02.02.2026).

остаточно помножив на нуль легітимність путінського режиму в очах західного світу³².

Окрема комунікаційна стратегія вибудовувалася для роботи з Глобальним Півднем. На цих територіях розгорнулася гостра боротьба за інтерпретацію конфлікту. Європейська дипломатія зіткнулася з проблемою: гасла про боротьбу за демократію не знаходили належного відгуку в азійських та африканських суспільствах. Дипломатам ЄС довелося оперативно адаптувати меседжі. Головним аргументом стала пряма вказівка на «неоколоніальний характер» вторгнення РФ. Жозеп Боррель та інші посадовці заговорили мовою, зрозумілою для постколоніальних держав. Вони акцентували на тому, що Росія розв'язала звичайну імперську війну. Такий комунікаційний маневр виявився надзвичайно успішним. Він вивів дискусію з глухого кута протистояння «Захід – Схід» у чітку площину міжнародного права. Як наслідок, нейтральні держави почали значно краще сприймати позицію Європи³³.

Санкційний тиск виявився чи не найбільш делікатною темою для комунікації. З кожним новим пакетом російська машина пропаганди активніше просувала тезу про їхню неефективність. Мовляв, європейська економіка страждає більше. Брюсселю довелося терміново ламати міф про «стійкість РФ». Людям пояснювали базову річ: санкції не дають миттєвого дива. Це інструмент гри вдовгу, і його головна мета — технологічна смерть російської воєнної машини. Єврокомісія та Європейська Рада закріпили залізну тезу: обмеження працюють, і ціна для Москви зростає щодня. На підтвердження цього постійно публікувалися сухі цифри: дірки в бюджеті РФ, обвал нафтогазових доходів, відтік ключових технологій. Жозеп Боррель дуже влучно назвав це «дієтою для воєнної машини». Він порівняв санкції з отрутою, яка діє повільно, але

---

³² European Parliament resolution of 23 November 2022 on recognising the Russian Federation as a state sponsor of terrorism. URL: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2022-0405_EN.html (дата звернення: 02.02.2026).

³³ Borrell J. THE YEAR THAT WAR RETURNED TO EUROPE. EU FOREIGN POLICY IN 2022. 2023. URL: https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/2023/20230369_PDF_OF0323029ENN_002.pdf (дата звернення: 02.02.2026).

гарантовано призводить до колапсу системи³⁴. Такий підхід блискуче змістив фокус суспільної уваги. Європейці припинили чекати швидкого фіналу війни і налаштувалися на стратегічну перспективу.

Особливий науковий інтерес становить питання про те, яким чином вибудовувалася риторика довкола повоєнної відбудови. Розмови про це почалися ще у розпал найтяжчих боїв. Конференції у Лугано, Лондоні та Берліні запустили потужний наратив «Build Back Better» (відбудувати краще, ніж було). Європа свідомо відмовилася від образу класичної «гуманітарки для потерпілих». Замість цього заговорили про масштабну модернізацію майбутнього повноцінного члена ЄС. Урсула фон дер Ляєн відверто назвала цей процес новим Планом Маршалла. Головний меседж полягав у тому, що ніхто не збирається ремонтувати стару радянську інфраструктуру. Європа інвестуватиме в нову, цифрову та зелену економіку. Такий фреймінг миттєво зацікавив західний приватний бізнес. Комунікація перейшла з площини благодійності у площину грандіозних інвестиційних можливостей. А прив'язка цього процесу до «Європейського зеленого курсу» остаточно зробила українську відбудову невід'ємною частиною внутрішніх інтересів самого Євросоюзу³⁵.

Окремим фронтом стала культурна дипломатія. Кремль відкрито прагнув знищити українську націю як таку, тому Брюссель включив захист ідентичності до своєї стратегічної зброї. Фонди на кшталт «Creative Europe» почали масово підтримувати українських митців та науковців³⁶.

У Європі голосно заговорили про унікальність української культури. Навіть прискорене визнання борщу нематеріальною спадщиною ЮНЕСКО перетворилося на символічний ляпас російському привласненню історії.

---

³⁴ Borrell J. Sanctions against Russia are working. *EEAS Blog*. 26 August 2023. URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/sanctions-against-russia-are-working_en (дата звернення: 02.02.2026).

³⁵ Outcome of the Ukraine Recovery Conference (URC2022) in Lugano. Lugano Declaration and Principles. July 2022. URL: https://uploads-ssl.webflow.com/621f88db25fbf24758792dd8/62c68e41bd53305e8d214994_URC2022%20Lugano%20Declaration.pdf (дата звернення: 02.02.2026).

³⁶ Національне бюро програми ЄС «Креативна Європа» в Україні : офіційний сайт. URL: <https://creativeeurope.in.ua/> (дата звернення: 02.02.2026).

Європейські дипломати не втомлювалися повторювати: російські ракети, що летять у музеї та бібліотеки — це замах на пам'ять усієї цивілізації. Війна отримала новий вимір. Її характеризували як битву за ідентичність, де Євросоюз виступив головним гарантом збереження культурного різноманіття³⁷.

Ядерний шантаж Кремля змусив ЄС формувати ще один жорсткий дискурс. Окупація Запорізької АЕС вимагала безапеляційної реакції: Росія тримає в заручниках весь світ, створюючи загрозу радіаційної катастрофи. Єврокомісарка Кадрі Сімсон та Європарламент прямо назвали присутність російських військових на станції актом ядерного тероризму. Щоб ці заяви не звучали як проста політична декларація, комунікацію тісно синхронізували з МАГАТЕ. Експертна позиція додала європейським словам необхідної технічної ваги. Водночас дипломати вміло били по емоціях європейців, постійно нагадуючи про жахи Чорнобиля. Цей історичний тригер змусив міжнародну спільноту тримати жорстку позицію щодо демілітаризації ЗАЕС і не дозволив медіапростору «звикнути» до факту окупації атомного об'єкта³⁸.

Зрештою, серйозної еволюції зазнала риторика щодо біженців. У перші місяці великої війни медіапростір був переповнений емпатією та концептом «гостинності». Але ближче до 2024–2025 років тональність стала набагато прагматичнішою. Зіткнувшись із кадровим голодом, деякі країни ЄС почали відкрито називати українців потужним ресурсом для економічного зростання, а не соціальним тягарем. Однак тут Брюсселю довелося ходити по лезу ножа.

З одного боку, потрібно було задовольнити електорат. З іншого — уникнути звинувачень у цілеспрямованому «знекровленні» воюючої держави.

---

³⁷ Supporting Ukraine's arts and culture. *European Commission*. 2024. URL: <https://ced.mk/sites/default/files/alfa/doc/supporting-ukraines-arts-and-culture-ec0623100enn.pdf> (дата звернення: 02.02.2026).

³⁸ Statement by Commissioner Simson on the situation at the Zaporizhzhia Nuclear Power Plant. *European Commission*. 5 July 2023. URL: https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/simson/announcements/statement-commissioner-simson-situation-zaporizhzhia-nuclear-power-plant_en (дата звернення: 02.02.2026).

Тому на офіційному рівні зберігався чіткий меседж про «тимчасовість» захисту та готовність сприяти поверненню людей додому після перемоги³⁹.

Аналіз наведених напрямів демонструє суттєву еволюцію європейської інформаційної політики. Протягом 2022–2025 років Брюссель перейшов від ситуативного реагування до створення системної комунікаційної архітектури. Ця система охопила ключові сфери протистояння: вона дозволила аргументувати необхідність санкційного тиску, протидіяти ядерному шантажу, захищати культурну ідентичність та обґрунтовувати фінансування повоєнної відбудови. Фактично, інституціям ЄС вдалося налагодити дієвий механізм протидії російським інформаційним атакам на різних рівнях.

Ключовим результатом цієї стратегії стало поєднання ціннісних та прагматичних підходів. Європейські комунікатори навчилися доповнювати тези про демократичні принципи конкретними економічними та безпековими аргументами. Допомога Україні почала позиціонуватися як інвестиція в стабільність та розвиток самого Євросоюзу. Саме така адаптивність риторики забезпечила тривалу підтримку України та дозволила уникнути політичного розколу всередині європейської спільноти.

2.3. Протидія дезінформації та іноземним інформаційним маніпуляціям у межах політики ЄС

Період 2022–2025 років відзначився створенням абсолютно нової моделі інформаційного опору Євросоюзу. Російська агресія змусила європейські еліти визнати очевидне: цифровий простір офіційно став окремим доменом ведення війни. Фундаментом цієї нової реальності виступив масштабний концептуальний зсув. Європа відмовилася від наївного концепту «фейкових новин» і запровадила жорстку доктрину FIMI (іноземні інформаційні маніпуляції та втручання).

Цей крок, ініційований Європейською службою зовнішніх справ (EEAS), мав колосальне значення. Він назавжди позбавив Кремль можливості

---

³⁹ Соціал-демократична платформа (SD Platform) : офіційний сайт. URL: <https://sdplatform.org.ua/blogs/ukrefugeen> (дата звернення: 02.02.2026).

прикривати свої інформаційні атаки ширмою «свободи слова». Їх визнали скоординованою зброєю для підризу європейських інститутів та блокування української допомоги. Центральним механізмом опору стала робоча група «East StratCom Task Force»⁴⁰. За час повномасштабної війни її інструментарій повністю оновився. Група трансформувалася зі спостерігачів на бойовий центр швидкого реагування формату 24/7⁴¹ (Див. додаток 4).

Найбільший прорив стався саме в юридичній площині. Європа нарешті змусила технологічних гігантів вступити у війну з російською пропагандою. Справжню революцію в глобальному інтернеті зробив Закон про цифрові послуги (DSA). Щойно він запрацював на повну, правила гри кардинально змінилися. Корпорації рівня Facebook, X, YouTube та TikTok опинилися перед жорстким фактом. Відтепер вони юридично зобов'язані вичищати свої алгоритми від дезінформації та пропаганди війни. Інструмент впливу Єврокомісія обрала максимально дієвий — загрозу астрономічних штрафів.

Загроза фінансових втрат миттєво змусила Кремнієву долину посилити модерацію. Російські наративи швидко втратили мільйонні охоплення в Європі. Вони були загнані у вузькі маргінальні ніші — переважно в Telegram та на сумнівні сайти. Результати цього нормативного тиску чітко фіксуються в цифрах. Протягом 2024–2025 років вірусність російських фейків у межах ЄС знизилася на 30–40%. Проблема ботоферм та контенту від штучного інтелекту все ще залишається на порядку денному, але масштаби загрози суттєво зменшилися⁴².

Безпрецедентним кроком в історії європейської демократії стало санкційне очищення інфопростору. Брюссель повністю вимкнув мовлення RT, Sputnik та низки інших кремлівських рупорів. Європейський Суд справедливості ухвалив

---

⁴⁰ EUvsDisinfo : official website. URL: <https://euvsdisinfo.eu/> (дата звернення: 02.02.2026).

⁴¹ EEAS Report on Foreign Information Manipulation and Interference (FIMI) Threats. *European External Action Service*. 7 February 2023. URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/1st-eeas-report-foreign-information-manipulation-and-interference-threats_en (дата звернення: 02.02.2026).

⁴² The Digital Services Act: ensuring a safe and accountable online environment. *European Commission*. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/digital-services-act> (дата звернення: 02.02.2026).

історичне рішення: такі дії є не цензурою, а єдиним законним способом захистити громадську безпеку. Брюсселю вдалося філігранно пояснити це рішення суспільству. Головним аргументом стала теза про те, що працівники російських медіа є не журналістами, а справжніми військовими комбатантами на інформаційному фронті. Водночас агресор постійно адаптувався до нових умов. Була розгорнута масштабна кампанія «Doppelganger» (Двійник), яка передбачала підробку сайтів та повне клонування відомих західних ЗМІ. Додатковим рупором пропаганди стали російські дипломатичні представництва. Щоб нейтралізувати цю загрозу, Європі довелося екстрено розробляти нові алгоритми. До полювання на тіньові мережі залучили найкращих кіберекспертів та незалежних фактчекерів. Їх об'єднали під егідою єдиної мережі EDMO (European Digital Media Observatory), що дозволило виявляти та блокувати сайти-клони практично миттєво⁴³⁴⁴.

Справжнім проривом у стратегії опору стала тактика «pre-bunking» — так зване інформаційне щеплення. Європа припинила грати в пасивний захист і просто спростовувати вже розкручені фейки (debunking). Комунікатори перейшли в наступ. Вони почали бити на випередження, розбираючи механіку ворожих маніпуляцій ще до того, як ті ставали вірусними. Блискучий приклад — підготовка до зим 2023 та 2024 років⁴⁵.

Брюссель розгорнув масштабні кампанії. Людей заздалегідь попередили про підготовку російських фейків про «замерзаючу Європу». Головним майданчиком для навчання стала платформа «EUvsDisinfo»⁴⁶. Там регулярно публікувалися інструкції з розпізнавання емоційних тригерів Кремля. Результат

---

⁴³ Judgment of the General Court in Case T-125/22 RT France v Council. *Court of Justice of the European Union*. Press Release No 131/22. 27 July 2022. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:62022TJ0125> (дата звернення: 02.02.2026).

⁴⁴ European Digital Media Observatory (EDMO) : official website. URL: <https://edmo.eu/> (дата звернення: 02.02.2026).

⁴⁵ 2nd EEAS Report on Foreign Information Manipulation and Interference (FIMI) Threats. *European External Action Service*. January 2024. URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/2nd-eeas-report-foreign-information-manipulation-and-interference-threats_en (дата звернення: 02.02.2026).

⁴⁶ EUvsDisinfo : official website. URL: <https://euvsdisinfo.eu/> (дата звернення: 02.02.2026).

перевершив очікування. Суспільство здобуло міцну «когнітивну стійкість». Ворожі спроби посіяти паніку та хаос банально перестали працювати.

Боротьба за інформаційний простір не обмежилася внутрішніми кордонами Європи. Вона швидко переросла у формування потужного дипломатичного альянсу. Брюссель запустив Центр обміну інформацією та аналізу. Цей майданчик об'єднав розвіддані європейських держав, НАТО та України в єдину захисну мережу. Взаємодія з українським Центром стратегічних комунікацій та Центром протидії дезінформації при РНБО продемонструвала безпрецедентну ефективність. Виник своєрідний симбіоз: українські фахівці забезпечували європейських колег унікальною експертизою щодо нових методів агресора, тоді як Брюссель гарантував технологічне блокування цих загроз. Географія протидії також суттєво розширилася⁴⁷.

Окремим фронтом стала робота на Глобальному Півдні. Там Європейська служба зовнішніх справ (EEAS) жорстко протидіяла спробам Москви дискредитувати західну допомогу. Її публічні звіти про ворожі маніпуляції перетворилися на дієву дипломатичну зброю. Вони наочно демонстрували всьому світу справжні цілі російської політики.

Справжнім технологічним шоком для європейської безпеки стало масове використання генеративного штучного інтелекту (GenAI). Протягом 2023–2025 років російська пропаганда поставила створення дипфейків на конвеєр. Метою була не лише пряма дискредитація української влади, як-от сумнозвісні спроби імітації заяв Володимира Зеленського про капітуляцію. Технології застосовували і для розпалювання внутрішніх конфліктів у Європі. В інформаційний простір почали системно вкидати штучно створені аудіо та відеоматеріали: від вигаданих заворушень за участю біженців до згенерованих розмов європейських лідерів про різке скорочення фінансування України.

---

⁴⁷ Online information manipulation and information integrity. *European Parliament Research Service*. Briefing. September 2024. URL: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2024/762416/EPRS_BRI\(2024\)762416_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2024/762416/EPRS_BRI(2024)762416_EN.pdf) (дата звернення: 02.02.2026).

Реакція Брюсселя лежала в законодавчій площині. Процес імплементації «Акту про штучний інтелект» (EU AI Act) було максимально прискорено. Цей документ став першим глобальним законом для нейромереж. Його ключовим правилом стало суворе маркування штучного контенту. Люди повинні були чітко бачити межу між реальністю та комп'ютерною графікою. Європейські комунікатори запустили кампанії з підвищення цифрової грамотності. Метою було зруйнувати стару звичку беззаперечно вірити фотографіям чи аудіозаписам, сформувавши у суспільства міцний «цифровий імунітет»⁴⁸.

Справжнім стрес-тестом для європейської комунікаційної машини виявилися вибори до Європарламенту в червні 2024 року. Москва побачила в цьому електоральному циклі ідеальне вікно можливостей. Ставка робилася на просування радикальних політичних сил — як правих, так і лівих — аби кардинально змінити ландшафт ЄС та згорнути фінансування України. Відповідь Брюсселя була безпрецедентною за швидкістю. В режим повної бойової готовності перевели Систему швидкого сповіщення (Rapid Alert System). Вона запрацювала як єдиний аналітичний хаб для всіх столиць ЄС. Спеціалізовані підрозділи EEAS сфокусувалися на виявленні інформаційних диверсій, спрямованих проти виборчого процесу як такого. Завдяки цій координації ліквідували масштабні сітки ботів, чийм єдиним завданням було нав'язування нарративу про «диктатуру Брюсселя» та стимулювання абсентеїзму. Робота на випередження дала свій результат. Співпраця з технологічними платформами остаточно зірвала російський план втручання у вибори. Ворожі спроби використати українське питання для розколу Європи тривали, але базовий демократичний процес вистояв⁴⁹.

---

⁴⁸ European Parliament legislative resolution on the Artificial Intelligence Act. Strasbourg, 13 March 2024. URL: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2024-0138_EN.html (дата звернення: 02.02.2026).

⁴⁹ Resilience of Democracy and European Elections against New Challenges. Policy Department for Citizens' Rights and Constitutional Affairs. Directorate-General for Internal Policies. May 2024. URL: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2024/761471/IPOL_STU\(2024\)761471\(SU M01\)_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2024/761471/IPOL_STU(2024)761471(SU M01)_EN.pdf) (дата звернення: 02.02.2026).

Ще один потужний удар Брюссель завдав безпосередньо по фінансах пропагандистів. Головною зброєю тут виступив оновлений у 2022 році Кодекс практики щодо дезінформації. До цієї ініціативи залучили не лише гігантів рівня Google чи Meta, а й ключових гравців рекламного ринку. Мета була максимально прагматичною — запустити процес «демонетизації дезінформації».

Ідея полягала в тотальному блокуванні прибутків для ресурсів, що транслюють російські маніпуляції, аби зробити продукування брехні економічно не вигідним. Для контролю ситуації Єврокомісія запустила механізм регулярного публічного моніторингу. Компанії, які лінувалися видаляти російські акаунти, одразу опинялися під шквалом критики. Корпоративна відповідальність айти-сектору остаточно злилася з європейською безпекою. Толерувати російську брехню стало надто дорого. Порухники отримували не лише загрозу санкцій, а й гарантоване знищення репутації⁵⁰.

Глобальна стратегія неминуче вимагала переходу до системної роботи з медіаграмотністю. У досліджуваній період цей напрям отримав статус ключової довгострокової інвестиції у безпеку. Європейські інституції кратно збільшили фінансування ініціатив із розвитку критичного мислення, виділивши як пріоритетну аудиторію підлітків та пенсіонерів⁵¹.

Базовий наратив кардинально змінився. Концепт простого захисту поступився місцем ідеї «озброєння громадян знаннями». Для практичної реалізації запустили національні хаби EDMO (European Digital Media Observatory)⁵². Вони об'єднали найкращих фактчекерів на місцях. Логіка виявилася простою і дієвою: неможливо боротися з пропагандою виключно з Брюсселя. Російські інформаційні операції в Польщі, Франції чи Угорщині мали абсолютно різний дизайн та емоційні тригери. Саме ця децентралізація і глибоке

---

⁵⁰ 2022 Strengthened Code of Practice on Disinformation. 2022. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/2022-strengthened-code-practice-disinformation> (дата звернення: 02.02.2026).

⁵¹ Standard Eurobarometer 100: Media literacy and disinformation. *European Commission*. Autumn 2023. URL: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/3052> (дата звернення: 02.02.2026).

⁵² European Digital Media Observatory (EDMO) : official website. URL: <https://edmo.eu/> (дата звернення: 02.02.2026).

розуміння місцевої специфіки зробили європейську відсіч по-справжньому ефективною.

Останнім рубежем європейської оборони виявилася так звана «сіра зона» кіберпростору. Саме тут класичні інформаційні диверсії тісно переплелися з хакерськими атаками (операції формату *hack-and-leak*). Пов'язані з російськими спецслужбами угруповання масово зламували поштові скриньки європейських посадовців. Тактика була максимально цинічною: хакери брали реальні викрадені документи, міксували їх із відвертими підробками і публікували це як «сенсаційні викриття» про корупцію в Україні чи таємні змови в Брюсселі.

Адекватна реакція на ці кіберзагрози стала фінальним акордом у розбудові європейської системи захисту. Євросоюз активував інструментарій кібердипломатії (*Cyber Diplomacy Toolbox*), що відкрило шлях до запровадження цільових санкцій проти операторів таких кампаній. Вирішальну роль відіграла практика публічної атрибуції — відкрите покладання відповідальності за атаки на Російську Федерацію. Це позбавило агресора ключової переваги: анонімності. Як наслідок, політика інформаційної та кібернетичної безпеки остаточно злилися в єдиний механізм гібридного стримування⁵³.

Оцінюючи весь масив комунікаційних рішень 2022–2025 років, стає очевидним масштаб пройдені трансформації. Стратегічні комунікації ЄС більше не є другорядним дипломатичним інструментом. Вони стали ключовим стовпом континентальної оборони. Реакція Брюсселя на вторгнення була блискавичною. Європа назавжди забула про політику пасивного занепокоєння. Натомість інституції ЄС опанували мову сили. Проактивна політика дозволила пояснити суспільству найважчі рішення: відмову від дешевого російського газу, запровадження санкцій та старт поставок летальної зброї до Києва.

Уся ця політика трималася на філігранно вибудованій системі наративів. Головними опорами стали меседжі «*As long as it takes*» та «*Ukraine is Europe*».

---

⁵³ *Cyber posture: Council approves conclusions. Council of the European Union. 23 May 2023.*
URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/05/23/cyber-posture-council-approves-conclusions/> (дата звернення: 02.02.2026).

Їхня дія була подвійною. З одного боку, вони ідеально мобілізували внутрішню аудиторію. Платникам податків пояснили: мільярдні витрати на оборону — це прагматична інвестиція у виживання континенту. З іншого боку, непохитна трансатлантична єдність завдала потужного удару по моралі агресора. Окремим тріумфом став комунікаційний супровід кандидатства України, який на ментальному рівні зафіксував незворотність європейського майбутнього Києва. Брюссель навчився блискавично адаптуватися, вщент розбиваючи російські спроби зіграти на темі «втоми від війни».

Усі ці досягнення були б неможливими без жорсткої інституціоналізації. Європа створила унікальну архітектуру безпеки на основі доктрини FIMI. Цифровий простір отримав суворі правила завдяки Закону про цифрові послуги (DSA). Російські телеканали заблокували, а соцмережі змусили боротися з дідфейками. Стратегія превентивного інформування (pre-bunking) та курси з медіаграмотності дали суспільству потужний захист від брехні. Інформаційна політика стала повноцінною зброєю. Вона надійно прикрила тили і забезпечила Києву стабільну багаторічну підтримку Заходу.

РОЗДІЛ 3

СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ ЄС ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ ЄВРОПИ ПІСЛЯ 2022 РОКУ

3.1. Кампанії інформаційної підтримки України в межах комунікаційної стратегії ЄС

Практичний вимір європейських комунікацій зразка 2022–2025 років побив усі історичні рекорди публічної дипломатії ЄС. Десятиліттями Брюссель критикували за суху, відірвану від реальності бюрократичну мову. Проте війна змусила повністю змінити підхід. Європа навчилася генерувати сильні емоційні сенси, які згуртували весь континент. Головним інструментом цієї трансформації стала кампанія #StandWithUkraine. Її масштаб швидко подолав межі цифрового простору, зробивши цей хештег символом сучасної європейської ідентичності⁵⁴.

Із перших днів повномасштабної агресії Брюссель успішно сконструював єдиний візуальний код солідарності. Синтез українського прапора із символікою ЄС інтегрувався в політичний дискурс як чіткий маркер приналежності до демократичного світу. Брюссель цілеспрямовано насичував простір цими символами. Від підсвітки фасаду Єврокомісії до дизайну соцмереж — усе працювало на єдину мету. Візуальна стратегія доводила: підтримка України стала внутрішнім обов'язком Європи, а не просто актом зовнішньої дипломатії.

Унікальним комунікаційним феноменом виявилася ініціатива «Generators of Hope» (Генератори надії). Європарламент та мережа європейських міст запустили її у листопаді 2022 року, коли Росія почала методично знищувати українську енергетику. Цей кейс ідеально демонструє перехід стратегічних комунікацій у пряму дію (actionable communication). Реагуючи на масовані удари по критичній інфраструктурі, Роберта Мецола закликала європейські муніципалітети допомагати українським громадам напряду. Головна інновація

---

⁵⁴ Statement by President von der Leyen with President Zelenskyu on the occasion of the 'Stand Up for Ukraine' pledging event. *European Commission*. 8 April 2022. URL: https://enlargement.ec.europa.eu/news/statement-president-von-der-leyen-ukrainian-president-zelenskyu-occasion-presidents-visit-kyiv-2022-04-08_en (дата звернення: 02.02.2026).

цього підходу полягала у повній децентралізації дискурсу. Замість класичного макрорівня «держава — державі» комунікатори обрали мікрорівень «місто — місту». Такий крок різко скоротив емоційну прірву між суспільствами. Медійний супровід повністю спирався на сторітелінг. Журналісти показували реальні українські лікарні та школи, які отримали світло завдяки конкретним європейським містам. Звичайна гуманітарна допомога перестала бути абстракцією. Вона перетворилася на персоналізований прояв солідарності, що забезпечило максимальну залученість європейського суспільства⁵⁵.

Окремою комунікаційною перемогою став проєкт «Шляхи солідарності» (EU-Ukraine Solidarity Lanes). Початково це була звичайна логістична схема для вивезення зерна. Проте комунікатори Єврокомісії перетворили її на світову гуманітарну місію. Через російську морську блокаду виникла реальна загроза голоду. Європа миттєво відреагувала запуском нового наративу. Україну почали позиціонувати як ключову «житницю світу» (breadbasket of the world)⁵⁶.

Сам же Євросоюз позиціонувався як головний гарант продовольчої безпеки. Цей наратив прицільно транслювали на аудиторію Глобального Півдня. Мета була простою: розбити російський міф про те, нібито саме західні санкції провокують дефіцит їжі. Європейські інституції розгорнули масштабну кампанію з використанням наочної інфографіки, документальних відеороликів та публічних виступів лідерів. Завдяки такій медійній активності міжнародна спільнота отримала переконливий меседж: європейська допомога Україні є водночас порятунком глобальних ринків від безпрецедентної продовольчої кризи.

Коли у 2023–2024 роках бойові дії остаточно перейшли у затяжну фазу, європейські комунікації знову змінили кут зору. Фокус різко змістився на

---

⁵⁵ Generators of Hope: Parliament launches campaign to support Ukraine. *European Parliament News*. 23 November 2022. URL: <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20221123IPR56801/ep-president-metsola-launches-generators-of-hope-campaign-to-help-ukraine> (дата звернення: 02.02.2026).

⁵⁶ EU-Ukraine Solidarity Lanes: One Year Anniversary. *European Commission*. Factsheet. July 2023. URL: https://table.media/assets/wp-content/uploads/2023/07/EU-UA_Solidarity_Lanes_Factsheet_EN.pdf (дата звернення: 02.02.2026).

концепт стійкості (resilience) та невідворотність відновлення. Єврокомісія запустила кампанію «Phoenix» (Фенікс), повністю присвячену відбудові деокупованих територій. Базовий меседж звучав максимально прагматично: процес побудови майбутнього не має чекати завершення війни. Заяви підкріплювалися наочними фактами. Офіційні європейські ресурси транслювали кадри відбудованих об'єктів Київщини. Медійна стратегія спиралася на різке протиставлення російського руйнування та європейського відновлення. Такий підхід мав критичне психологічне значення, адже демонстрував впевненість ЄС у перемозі Києва, що слугувало найкращим сигналом для міжнародного капіталу⁵⁷.

Не залишилася поза увагою і культура. Проєкти формату «House of Europe» розгорнули комплексну підтримку українських митців. З'явився чіткий наратив: «Culture as a weapon» (культура як зброя). Вітчизняне мистецтво стрімко увійшло до західного простору, зробивши Україну максимально зрозумілою для європейських інтелектуальних кіл.

Справжній прорив відбувся у роботі з наймолодшою аудиторією. Протягом 2024–2025 років Брюссель радикально змінив канали доставки інформації, зробивши ставку на цифрову дипломатію та гейміфікацію. Аналітики ЄС чудово розуміли: покоління Z («Generation Z») просто не читає довгих текстів, віддаючи перевагу коротким форматам у TikTok та Instagram Reels. Тому весь офіціоз екстрено перепакували. Для роз'яснення складних політичних концептів (зокрема механізмів вступу до Євросоюзу) використовувалися вірусні соціальні формати. Окремої уваги заслуговує проєкт «EU Myths Buster» (Руйнівники міфів ЄС). Залучення відомих блогерів для спростування російської дезінформації дозволило ефективно пробити бар'єр байдужості до класичних заяв. Цей нетрадиційний крок повністю виправдав себе. Молода аудиторія змінила своє ставлення до подій. Україна почала міцно

---

⁵⁷ Recovery and reconstruction of Ukraine. European Commission Strategy Report. 2024. URL: https://commission.europa.eu/topics/eu-solidarity-ukraine/eu-assistance-ukraine/recovery-and-reconstruction-ukraine_en (дата звернення: 02.02.2026).

асоціюватися зі свободою та технологічним прогресом. Цифровізація стала головним маркером українського успіху. Європа відкрито визнала застосунок «Дія» ідеальним зразком для наслідування⁵⁸.

Високу ефективність продемонструвала комунікаційна складова у секторі охорони здоров'я та цивільного захисту. Головним завданням цього напрямку стала матеріалізація політичної підтримки, надання їй «відчутного на дотик» формату. Показовим кейсом візуальної дипломатії виявився інформаційний супровід Механізму цивільного захисту ЄС (EU Civil Protection Mechanism). Евакуація важкопоранених військовослужбовців та цивільних осіб до медичних закладів Німеччини, Польщі та Норвегії сформувала глибоко гуманістичний дискурс. Регулярні публікації кадрів із «летючими шпиталями» сформували надзвичайно сильний наратив: Європа рятує життя. Цей емоційний меседж ефективно руйнував старий міф про бездушну бюрократичну машину. Аудиторія бачила: за сухими документами стоять врятовані долі. Паралельно розгорнулася масштабна кампанія брендування. Передача для потреб ДСНС пожежних машин, карет швидкої допомоги та обладнання відбувалася під єдиним логотипом «RescEU». Ця техніка щодня працювала на руїнах після російських обстрілів. Завдяки цьому символіка Євросоюзу надійно закріпилася у свідомості як синонім порятунку та безпеки⁵⁹.

Гуманітарне розмінування перетворилося на ще один безвідмовний інструмент європейського дискурсу. Усвідомлення факту, що мінна небезпека отруюватиме життя цілих поколінь, змусило Брюссель запустити глибоку смислову кампанію. Її стрижнем стало життєствердне гасло: «Повертаємо життя на українську землю» (Bringing life back to Ukrainian land). Коли у 2023–2024 роках Високий представник ЄС Жозеп Боррель інспектував полігони розмінування, медійний фокус свідомо змістили. Замість висвітлення суто

---

⁵⁸ Digitalization of public diplomacy: Concepts, trends, and challenges. Article by I. Manor, Zhao Alexandre Huang. 10 November 2022. URL:

<https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/20570473221138401> (дата звернення: 02.02.2026).

⁵⁹ EU Civil Protection Mechanism: rescEU and humanitarian aid to Ukraine. *European Commission*. Factsheet. January 2024. URL: https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/where/europe/ukraine_en (дата звернення: 02.02.2026).

технічних параметрів очищення, на перший план вийшов соціоекономічний вимір: відновлення сільськогосподарських потужностей та гарантування безпеки цивільного населення. Позиціонування Євросоюзу як ключового донора цих програм перетворилося на вагомий дипломатичний інструмент⁶⁰.

Цей факт став потужним козирем для роботи з Глобальним Півднем. Брюссель вибудував ідеальний контраст. Росія засіває поля мінами та створює штучну продовольчу кризу. Європа очищує чорнозем заради порятунку світу від голоду. Цей простий наратив блискуче продемонстрував різницю між руйнацією та справжньою солідарністю.

Суттєвої трансформації в контексті стратегічних комунікацій зазнав освітній напрям, зокрема реалізація програми Erasmus+. Інформаційний вплив на українську академічну спільноту базувався на концепції перетворення кризи на можливість. Європейські інституції цілеспрямовано просували думку, що освітня мобільність під час війни є інструментом швидкої інтеграції України до спільного інтелектуального простору. Через канали Представництва ЄС в Україні масово поширювалися живі історії успіху грантерів. Проте, аби зняти гостре питання «відтоку мізків» (brain drain), комунікатори застосували запобіжний захід. Стратегія отримала чітке ідеологічне забарвлення: знання в Європі здобуваються лише тимчасово. Ключовим став слоган «Навчаємось у Європі, щоб відбудувати вдома». Це дозволило зняти напругу в суспільстві. Стратегія успішно поєднала прагнення молоді до саморозвитку з обов'язком перед власною державою⁶¹.

У 2025 році, коли дискусії про майбутнє європейської безпеки досягли піку, риторика Брюсселя стала помітно жорсткішою та прагматичнішою. На перший план вийшла інформаційна робота з платниками податків у країнах-донорах. Головним аргументом стала економічна доцільність. Замість емоційних

---

⁶⁰ International Mine Awareness Day: Clearing the Path to Safety with EU Support for Mine Action. *EEAS Blog*. 4 April 2025. URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/international-mine-awareness-day-clearing-path-safety-eu-support-mine-action_en (дата звернення: 02.02.2026).

⁶¹ Erasmus+ Annual Report 2024: *European Commission*. Publications Office of the European Union. Luxembourg, 2025. URL: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/eb9511a3-c05a-11f0-a612-01aa75ed71a1/language-en> (дата звернення: 02.02.2026).

закликів до співчуття, інституції ЄС почали оперувати методикою «cost of inaction» (ціна бездіяльності).

За допомогою наочної інфографіки Єврокомісія довела: допомагати Україні зараз значно дешевше, ніж зводити нові лінії оборони НАТО згодом. Емоційну емпатію замінив тверезий розрахунок. Це стало ліками проти «втоми від війни» у західних суспільствах. Трансформація нарративу з гуманітарної допомоги («допомога жертві») на раціональне страхування ризиків («інвестиція у власну безпеку») дозволила ефективно адаптуватися до настроїв європейського суспільства. Подібна стратегія забезпечила лояльність консервативного електорату, змістивши фокус дискусії у площину стратегічного розрахунку та мінімізації довгострокових бюджетних втрат⁶².

Аналіз практичної реалізації комунікаційної стратегії ЄС у 2022–2025 роках дозволяє стверджувати, що вона перетворилася на безпрецедентну за масштабами систему медійного та смислового супроводу. Кампанії охопили всі критичні сфери взаємодії: від символічного об'єднання під хештегом #StandWithUkraine до гранично конкретних ініціатив, як-от «Генератори надії» чи «Шляхи солідарності». Брюсселю вдалося успішно поєднати високу політику з повсякденними потребами людей, транслюючи успішні кейси відбудови через проєкт «Phoenix» та демонструючи гуманітарну місію в операціях Механізму цивільного захисту. Таке розмаїття інструментів — від цифрової дипломатії для молоді (челенджі в TikTok, популяризація «Дії») до стратегічного фреймінгу теми розмінування та правосуддя — забезпечило охоплення найширших аудиторій як усередині Союзу, так і на глобальному рівні.

Головним результатом цих зусиль став фундаментальний зсув у сприйнятті Європейського Союзу як динамічного та емоційно інтегрованого геополітичного гравця. Перехід від сухої бюрократичної риторики до живого сторітелінгу та прагматичного обґрунтування «ціни бездіяльності» (cost of

---

⁶² Von der Leyen U. Speech at the Munich Security Conference 2025. Munich, 18 February 2025. URL: https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine/speech-president-von-der-leyen-munich-security-conference-2025_en?s=232 (дата звернення: 02.02.2026).

inaction) дозволив утримати високий рівень суспільної солідарності з Україною протягом тривалого часу. Сформований образ Європи як надійного союзника, що стоїть на захисті справедливості та інноваційного розвитку, став потужним інструментом протидії російському впливу. У підсумку, ці інформаційні кампанії не лише легітимізували складні політичні та фінансові рішення Брюсселя, а ще й зміцнили внутрішню ціннісну єдність європейської спільноти, зробивши підтримку України невід’ємним елементом сучасної європейської ідентичності.

3.2. Відображення європейських цінностей у стратегічних комунікаціях ЄС

Війна в Україні повернула європейський проєкт до його ідеологічних джерел. У 2022–2025 роках стратегічні комунікації ЄС перетворилися на інструмент відродження засадничих цінностей. Брюссель чітко заявив: Союз є насамперед ціннісною спільнотою (community of values). Комунікаційна стратегія була побудована на контрасті між демократичним світом та тоталітарними автократіями. У цій системі координат Україна постала як ключовий форпост цивілізації, що фізично захищає статтю 2 Договору про ЄС — від людської гідності до верховенства права. Такий ціннісний фреймінг дозволив Урсулі фон дер Ляєн та Шарлю Мішелю перетворити складні геополітичні маневри на зрозумілі моральні обов’язки. Такий підхід допоміг переконати європейське суспільство, що боротьба за Україну — це боротьба за майбутнє самої Європи проти тоталітарної загрози⁶³.

Стрижнем ціннісної політики Брюсселя стала повага до людської гідності, яка перетворилася на інструмент розмежування між демократичною Європою та авторитарною Росією. Трагічні події в Бучі та Маріуполі надали європейським комунікаціям ознак безкомпромісного захисту людської гідності. Позиціонуючи

---

⁶³ Outcome of the special European Council meeting of 9 February 2023. *European Parliament*. Brussels, 9 February 2023. URL: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/740215/EPRS_BRI\(2023\)740215_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/740215/EPRS_BRI(2023)740215_EN.pdf) (дата звернення: 02.02.2026).

дії російської армії як акт дегуманізації, європейські інституції сформуливали етичне обґрунтування для системного санкційного тиску та дипломатичного відмежування.

Стратегія базувалася на контрастному висвітленні європейської солідарності у сфері захисту мігрантів та українських пацієнтів на фоні воєнних злочинів агресора. Кульмінацією цього процесу стало присудження Премії Сахарова «Хороброму народу України» у 2022 році. Цей жест офіційний Брюссель використав для остаточного закріплення за українцями статусу провідних захисників свободи у сучасному світі, демонструючи, що боротьба за спільні цінності не обмежена формальними кордонами Союзу⁶⁴.

Війна в Україні спровокувала також і глибоке переосмислення «солідарності», яка в роки пандемії та фінансових потрясінь часто потерпала від національного прагматизму окремих столиць. Брюссель зумів наповнити це поняття новим, практичним змістом. У межах комунікації енергетичних викликів та міграційної кризи солідарність почали позиціонувати не як обтяжливий обов'язок, а як стратегічний ресурс міцності. Головний моральний акцент кампанії «Stand With Ukraine» був безкомпромісним: ціна європейської свободи сьогодні оплачується життями українців, тому європейцям варто прийняти помірні економічні незручності. Ця логіка дозволила ефективно нейтралізувати популістські наративи у ключових країнах-членах, де раніше домінував національний егоїзм. Таким чином, зовнішня солідарність із Києвом була використана інституціями ЄС як інструмент для подолання внутрішнього відцентрового популізму та зміцнення європейської єдності⁶⁵.

Окремим ціннісним фундаментом у стратегічних комунікаціях став принцип «верховенства права» (Rule of Law) та ідея невідворотності кари. Брюссель послідовно транслиував жорсткий меседж: сталий мир неможливий без

---

⁶⁴ Sakharov Prize 2022: Parliament honours the Ukrainian people. *European Parliament*. URL: <https://www.europarl.europa.eu/topics/en/article/20221208STO64102/sakharov-prize-2022-parliament-honours-the-ukrainian-people> (дата звернення: 02.02.2026).

⁶⁵ Consolidated version of the Treaty on European Union. Article 2. *Official Journal of the European Union*. С 326. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A12012M%2FTXT> (дата звернення: 02.02.2026).

справедливого правосуддя. Підтримка розслідувань МКС та активне просування Спеціального трибуналу подавалися не просто як юридичні кроки, а як захист самої архітектури міжнародного порядку, що базується на правилах. Виступи Дідьє Рейндерса підкріплювали цю лінію, доводячи неможливість стабільності в Європі без юридичної відповідальності за акт агресії. Такий підхід продемонстрував міжнародній спільноті відданість Брюсселя ліберально-правовим стандартам на противагу політиці грубої сили. Навіть конфіскація активів РФ подавалася не як фінансова міра, а як глибоко етичний акт. Наратив був простим і зрозумілим: агресор мусить заплатити за скоєне. Така подача перетворила економічні санкції на інструмент моральної відплати та відновлення справедливості в історичній перспективі⁶⁶.

Окремою проблемою в межах ціннісного дискурсу виявилася інтерпретація свободи слова на тлі гібридної агресії. Рішення щодо ембарго на діяльність російських державних медіа викликало резонанс серед прихильників абсолютних свобод. У відповідь офіційний Брюссель запропонував нову парадигму сприйняття: дезінформаційні кампанії та розпалювання ненависті не можуть бути захищені демократичними нормами.

Вера Юрова та інші лідери Єврокомісії публічно заявили, що демократична система повинна вміти захищати себе від тих, хто експлуатує її слабкості. З'явився потужний наратив «войовничої демократії» (militant democracy). Цей концепт органічно увійшов до європейського дискурсу, легітимізувавши жорстку зачистку інформаційного простору. Такий маневр засвідчив дорослішання європейської стратегії, яка змогла знайти баланс між фундаментальною ліберальністю та прагматичними вимогами безпеки⁶⁷.

---

⁶⁶ Reynders D. Opening remarks by Commissioner Reynders at United for Justice Conference in Ukraine. Brussels, 4 March 2023. *European Commission*. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/%20en/speech_23_1400 (дата звернення: 02.02.2026).

⁶⁷ Memo: Known information interference operations during the June 2024 elections for the European Parliament. October. 2024. URL: <https://ec.europa.eu/commission/presscorner/api/files/attachment/879707/Memo%20-%20Known%20information%20interference%20operations%20during%20EP%20elections.pdf> (дата звернення: 02.02.2026).

Новаторським елементом стратегічних комунікацій ЄС стала інтеграція гендерного порядку денного в мілітарний та безпековий дискурси. Європейська дипломатія вперше зробила жінку-воїна та жінку-лідерку центральними фігурами своїх наративів. Брюссель цілеспрямовано руйнував застарілий стереотип про жінку винятково як пасивну жертву війни. Медійна активність довкола Олени Зеленської та її взаємодія з топ посадовцями Союзу слугували візуальним підтвердженням нової суб'єктності. Важливим вектором стало висвітлення сексуального насильства (CRSV) як системного злочину російської сторони, що супроводжувалося посиленням правового захисту жінок через Стамбульську конвенцію. Це дозволило залучити на бік України потужні феміністичні рухи Європи. Російська агресія постала у вигляді загрози всім гендерним здобуткам цивілізованого світу, що посилювало підтримку Києва серед ліберальної аудиторії⁶⁸.

Знаковим ціннісним маневром Брюсселя стала реінтерпретація екологічного порядку денного крізь призму національної та регіональної безпеки. Якщо до 2022 року «Зелений курс» (European Green Deal) позиціонувався переважно як кліматично-економічна програма, то після початку повномасштабного вторгнення він набув виразного геополітичного змісту. Парадигма відмови від викопного палива з РФ була вибудована навколо концепту моральної переваги, де відновлювані джерела енергії інтерпретувалися як гарант демократичних свобод. Офіційні спікери послідовно просували думку, що розвиток альтернативної енергетики є актом деструкції ресурсного впливу Москви.

Поєднання цінностей сталого розвитку із захистом суверенітету надало кліматичній політиці нового імпульсу, зробивши її несприйнятливою до популістської критики в умовах інфляції. Громадяни отримали переконливий

---

⁶⁸ Combatting violence against women: Council adopts decision about EU's accession to Istanbul Convention. *European Council*. 1 June 2023. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2023/06/01/combating-violence-against-women-council-adopts-decision-about-eu-s-accession-to-istanbul-convention/#:~:text=The%20Convention%20provides%20a%20binding%20legal%20framework,dimension%20in%20matters%20of%20asylum%20and%20migration>. (дата звернення: 02.02.2026).

аргумент: енергоефективність і «зелені» технології є найкоротшим шляхом до незалежності від режимів, які перетворюють нафту й газ на зброю⁶⁹.

Справжнім інтелектуальним викликом для Брюсселя стала ревізія фундаментальної категорії «миру». Якщо десятиліттями європейська ідентичність базувалася на пацифізмі та схильності до компромісів, то стратегічні комунікації 2022–2025 років здійснили складну світоглядну трансформацію. Абстрактну риторичу замінила жорстка концепція «справедливого миру» (just peace). Лідери Союзу чітко заявили: тиша на фронті без звільнення територій — це поразка демократії. Цей наратив дозволив нейтралізувати популістські пропозиції про компроміс із Росією. Європейські комунікатори наголошували на верховенстві Статуту ООН, доводячи, що будь-яка інша модель веде лише до нової ескалації. Подібне зміщення акцентів стало маркером формування нової стратегічної культури Євросоюзу, де готовність захищати правовий порядок виявилася вагомішою за прагнення до ситуативного спокою⁷⁰.

Окремим вектором роботи з ідентичністю стало просування концепту «європейської мрії» для української молоді, що виступало антитезою до російського «радянського ресентименту». Програми академічних обмінів, цифрові проєкти та підтримка освітніх центрів позиціонувалися Брюсселем як інвестиція в генерацію, покликану будувати оновлену Європу. Офіційна позиція ЄС ґрунтувалася на переконанні, що екзистенційна суть конфлікту полягає у захисті права молодих поколінь на розвиток у демократичному середовищі. Використання подібного ідеологічного фреймінгу дозволило чітко розмежувати архаїчну модель Кремля, звернену в минуле, та інноваційну стратегію Брюсселя,

---

⁶⁹ Timmermans F. Remarks EVP Frans Timmermans on the war in Ukraine and the impact on EU climate and energy policy in the ENVI Committee. Strasbourg, 7 March 2022. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/SPEECH_22_1616 (дата звернення: 02.02.2026).

⁷⁰ Borrell J. Russia/Ukraine: Speech by High Representative Josep Borrell at the event “Joint Actions for Ending Russia’s Impunity and Delivering Justice for Victims”. *EEAS Blog*. 2 December 2022. URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/russiaukraine-speech-high-representative-josep-borrell-event-%E2%80%9Cjoint-actions-ending-russia%E2%80%99s-impunity_en (дата звернення: 02.02.2026).

спрямовану в майбутнє. Інвестиції в українську культуру та знання стали маркером стратегічної впевненості ЄС: Україна — це не тимчасовий партнер, а майбутня успішна європейська нація. Цей «футуристичний вектор» дозволив змінити фокус сприйняття війни, зробивши її битвою за цивілізаційний прогрес⁷¹.

Стратегічні комунікації ЄС відіграли фундаментальну роль у конструюванні оновленої європейської ідентичності через складний механізм «відмінності» (Othering) агресора. Чітке позиціонування Російської Федерації як цивілізаційного антипода — держави, що системно зневажає людське життя, свободу та правду — допомогло європейському суспільству провести межу власної самоідентифікації. У цьому дискурсі Росія стала тим самим «кривим дзеркалом», що дозволило Брюсселю підкреслити власну відданість гуманізму та верховенству права. Підтримка України у медійному полі ЄС почала трактуватися як засіб самоствердження: допомагаючи Києву, Європа фактично маніфестує свою життєздатність. Такий підхід перевів дискурс із площини благодійності у площину екзистенційного вибору, де український спротив є дзеркальним відображенням найкращих рис європейської політичної культури.

Наратив про те, що «українці воюють за всю Європу», остаточно трансформувався з емоційної метафори у жорстку геополітичну константу. Європейський Союз через свої стратегічні комунікації зафіксував принципово нове розуміння власних меж: тепер кордон цивілізованої Європи проходить там, де закінчується повага до людської гідності. Визнання Збройних Сил України гарантами безпеки всього Союзу стало ключовим фактором соціокультурної стійкості європейців. Попри виклики економічного характеру, європейське суспільство зберігає високий рівень емпатії та солідарності, оскільки українська оборона сприймається як безпосередній захист «європейського способу життя» (European way of life).

---

⁷¹ EU-Ukraine factsheet. 2024. URL: https://enlargement.ec.europa.eu/document/download/39f9e2c3-710a-4972-973b-2281f15286c1_en?filename=EU-Ukraine-factsheet-2024.pdf (дата звернення: 02.02.2026).

3.3. Вплив стратегічних комунікацій на формування міжнародного іміджу Європейського Союзу

Аналіз міжнародної реакції на стратегічні комунікації ЄС у 2022–2025 роках підтверджує: війна стала точкою неповернення для глобального іміджу Союзу. До повномасштабного вторгнення в експертних колах домінував образ «нормативної сили» (Normative Power Europe) — впливового економічного блоку, який, проте, залишався безпорадним у питаннях жорсткої безпеки.

Сучасні стратегічні комунікації інституцій Союзу були спрямовані на репозиціонування Брюсселя як активного геополітичного гравця. Ключовим елементом цього процесу стала легітимізація концепту «мови сили» у публічній риториці. Інформаційний супровід задіяння Європейського фонду миру (EPF) для надання військової допомоги Україні став переломним моментом, що зруйнував уявлення про ЄС як про виключно цивільне об'єднання. Вашингтон, Пекін та Лондон побачили в Брюсселі партнера, який може діяти миттєво та злагоджено. Цей репутаційний зсув забезпечив ЄС нову, значно вищу політичну вагу на міжнародній арені, перетворивши його з пасивного спостерігача на активного учасника безпекових процесів⁷².

Особливого значення набула робота Служби зовнішніх справ (EEAS) у країнах Глобального Півдня, де публічна дипломатія ЄС перетворилася на форму стратегічного спротиву російським наративам про «неоколоніалізм». Замість «агресивного» просування позиції, Брюссель зробив ставку на інформаційний, репутаційний та комунікаційний виміри впливу. Основний тягар цієї діяльності ліг на розгалужену мережу з понад 140 Делегацій ЄС, які трансформувалися з адміністративних офісів у активні комунікаційні хаби⁷³.

---

⁷² T. Garton Ash, I. Krastev, Leonard M. What European Policymakers should learn from global public opinion. *ECFR Commentary*. November 2023. URL: <https://europeanmoments.com/changing-world/ecfr-joint-report-nov2023-living-in-an-a-la-carte-world> (дата звернення: 02.02.2026).

⁷³ Global Gateway: EU strategy for the Global South. *European Commission*. Strategic Report. Brussels, 2024. URL: https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/global-gateway_en (дата звернення: 02.02.2026).

На прикладі Нікарагуа та Еритреї простежується перехід від прямого діалогу до візуальної та цифрової дипломатії, що базується на формуванні довіри та репутаційної безпеки. Делегації ЄС «на місцях» відіграють життєво важливу роль, аналізуючи локальний контекст та нівелюючи міфи про «західні санкції як причину голоду». Позиціонування України як «маяка свободи» та форпосту міжнародного порядку дозволило ЄС вибудувати солідарність навіть із тими державами, що демонструють офіційну дистанційованість. У підсумку, така багаторівнева адвокація рішень забезпечила політичну ізоляцію агресора на майданчику ООН, зафіксувавши безальтернативність української «Формули миру»⁷⁴ (Див. додаток 2).

Значних успіхів публічна дипломатія ЄС досягла у зміцненні трансатлантичної єдності, де репутаційний вимір відіграв визначальну роль. Завдяки системній роботі Представництва ЄС у Вашингтоні вдалося трансформувати сприйняття Союзу в американському політикумі: від скептичного образу «споживачів безпеки» до поваги перед рівноправним союзником. Інформаційний складник комунікації, зосереджений на показниках фінансової та гуманітарної допомоги (що у 2024–2025 роках сукупно перевищила американську), дозволив ефективно просувати концепт «burden sharing» (справедливого розподілу тягара). Через механізми стратегічних комунікацій EEAS вдалося закріпити образ «геополітичного Євросоюзу», здатного розділити відповідальність за світовий порядок. У підсумку, спільна лінія зовнішньої політики в межах трансатлантичної осі позбавила агресора можливості нав'язати наратив про «слабкість та роз'єднаність» демократичного світу⁷⁵ (Див. додаток 3).

Стратегічні комунікації ЄС у досліджуваній період також висвітлили певні вразливості його глобального іміджу, зокрема проблему швидкості

---

⁷⁴ Пістракевич О. В. Публічна дипломатія ЄС у Білорусі, Нікарагуа та Еритреї як інструмент підтримки України в умовах збройної агресії РФ. Філософія та політологія в контексті сучасної культури. 2026. Т. 18, № 1. С. 234–241.

⁷⁵ Transatlantic relations after the invasion: A stronger alliance? Atlantic Council Report. Washington, 2025. URL: <https://www.atlanticcouncil.org/in-depth-research-reports/report/2024-annual-report-how-programs-shaped-the-global-future/> (дата звернення: 02.02.2026).

прийняття консолідованих рішень. Публічні дискусії та спроби блокування допомоги окремими державами-членами створювали ризики для репутаційної безпеки Союзу. Проте через Службу зовнішніх справ Брюссель зміг трансформувати цей виклик у стратегічну перевагу, впровадивши наратив про «демократичну складність». Це дозволило змінити ворожі наративи про «роз'єднаність Заходу», представивши складні дискусії як необхідний складник легітимного політичного процесу⁷⁶.

В американському та глобальному просторі такий підхід сприяв позитивній репутаційній корекції: ЄС постав як партнер, чия єдність є не вимушеною, а усвідомленою. Концепт стійкості став центральним елементом публічної дипломатії у 2024–2025 роках, демонструючи, що навіть в умовах економічного тиску та втоми, демократична процедура забезпечує незмінність стратегічного курсу на підтримку територіальної цілісності України.

Окремим вектором репутаційної трансформації стало формування іміджу Європейського Союзу як «арсеналу демократії». Комунікаційний супровід Стратегії європейської оборонної промисловості (EDIS) та ініціатив із нарощування виробництва боєприпасів мав на меті продемонструвати глобальній аудиторії відновлення військово-технічного потенціалу Брюсселя. Це стало складним ідеологічним поворотом для організації, що традиційно позиціонувалася як проєкт миру. Через розгалужену мережу Делегацій ЄС «на місцях» Брюссель трансливав меседж про те, що індустріальна потужність є запорукою миру, а не загрозою йому. Комунікація щодо масштабів роботи оборонних підприємств для потреб ЗСУ слугувала доказом інституційної стійкості та здатності ЄС до швидкої мілітарної адаптації. Таке репозиціонування дозволило Союзу закріпити за собою роль автономного стовпа

---

⁷⁶ European Council meeting (1 February 2024) – Conclusions. Brussels, 1 February 2024. EUCO 2/24. URL: <https://www.consilium.europa.eu/media/69874/20240201-special-euco-conclusions-en.pdf> (дата звернення: 02.02.2026).

глобальної безпеки, здатного оперативно реагувати на виклики, що виходять за межі традиційного кризового менеджменту⁷⁷.

Суттєвим фактором трансформації міжнародного іміджу Європейського Союзу стало переосмислення політики розширення, що дозволило подолати багаторічну стагнацію. Стратегічні комунікації, які супроводжували надання статусу кандидата Україні, Молдові та Грузії, радикально змінили глобальний образ ЄС: із «закритого клубу» він трансформувався у динамічний геополітичний проєкт, що масштабує зону стабільності на Схід.

Це дозволило зміцнити репутаційну безпеку Союзу, показавши його здатність адаптуватися до екстремальних безпекових умов. На прикладі кейсу України, ЄС продемонстрував свою роль «стратегічного магніту», де підтримка солідарності з демократичним світом стала основою для нової хвилі інтеграції. Комунікаційний супровід цих рішень підтвердив суб'єктність ЄС як гравця, що не лише декларує цінності, а й реально розширює простір безпеки та верховенства права всупереч гібридним викликам⁷⁸.

Відчутним викликом для репутації європейських інституцій стала потреба реагувати на закиди щодо так званих «подвійних стандартів». Цей наратив досить цілеспрямовано розкручувався представниками РФ та Китаю на різних глобальних майданчиках. Головна претензія критиків зводилася до того, що Європа нібито приділяє українському питанню надто багато уваги, залишаючи поза фокусом збройні конфлікти в країнах Африки чи на Близькому Сході.

Аби нейтралізувати цей репутаційний тиск, європейській дипломатії довелося дещо перекалібрувати свої комунікаційні підходи. Зокрема, Ж. Боррель та інші топпосадовці почали акцентувати на тому, що війна в Україні не є типовим регіональним зіткненням. Наголос робився на безпрецедентності ситуації: йдеться про пряме та грубе порушення Статуту ООН ядерною

---

⁷⁷ European Defence Industrial Strategy (EDIS). *European Commission*. JOIN(2024) 10 final. 5 March 2024. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:52024JC0010> (дата звернення: 02.02.2026).

⁷⁸ Communication on the 2023 Enlargement Policy. *European Commission*. COM(2023) 690 final. Brussels, 8 November 2023. URL: https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/2023-communication-eu-enlargement-policy_en (дата звернення: 02.02.2026).

державою, що автоматично ставить під удар усю архітектуру глобальної безпеки. Одночасно з цим Брюссель суттєво розширив інформування про свої гуманітарні місії в інших куточках планети, намагаючись довести, що не відмовляється від власної глобальної відповідальності. Як наслідок, необхідність постійно відбивати подібну критику змусила ЄС стати гнучкішим та більш чутливим до запитів партнерів, які перебувають поза межами євроатлантичної орбіти. У довгостроковій перспективі такі дискусії навіть пішли на користь, адже сприяли вибудовуванню більш рівноправного та збалансованого діалогу на міжнародній арені⁷⁹.

Ще одним вагомим елементом оновленого європейського позиціонування стала демонстрація неабиякої енергетичної стійкості. Тривалий час, аж до початку 2022 року, на міжнародній арені міцно тримався стереотип про те, що Європа критично прив'язана до російських ресурсів і через це надзвичайно легко піддається геополітичному шантажу. Однак запуск програми «REPowerEU» та безпрецедентно швидкий пошук альтернативних шляхів постачання газу обернулися для Брюсселя справжньою комунікаційною перемогою.

Фактично, Євросоюзу вдалося трансформувати свою головну вразливість на відчутну перевагу. Інституції ЄС змогли не лише вистояти, а й міцно закріпити за регіоном статус світового флагмана «зеленої» трансформації. У цьому контексті російська агресія була подана не як катастрофа, а як жорсткий, але дієвий каталізатор для прискореного прощання з викопним паливом.

Здатність європейців буквально за один зимовий сезон повністю перекроїти енергетичну логістику континенту викликала повагу навіть у запеклих скептиків. Завдяки такому управлінському та технологічному ривку об'єднана Європа суттєво наростила свою вагу в перемовинах із новими ключовими постачальниками — зокрема США, Катаром та Норвегією. Ці гравці побачили в ЄС не наляканого споживача, що метушиться під впливом

---

⁷⁹ Borrell J. Making Ukrainian Victory Possible. *Project Syndicate*. 2023. URL: <https://www.project-syndicate.org/commentary/ukraine-victory-over-russia-requires-more-military-other-forms-of-support-by-josep-borrell-2023-02> (дата звернення: 02.02.2026).

політичного страху, а прагматичного й платоспроможного партнера, чії кроки спираються на чіткий стратегічний розрахунок⁸⁰.

Поряд із цим, європейські стратегічні комунікації дуже ефективно спрацювали на закріплення за Брюсселем реноме глобального фінансового регулятора. Безпрецедентне застосування санкційних механізмів, зокрема блокування активів російського Центробанку, яскраво продемонструвало світові «геоекономічну міць» об'єднаної Європи. У публічній площині ці кроки позиціонувалися так, щоб донести чіткий меседж: доступ до ємного європейського ринку та фінансових інструментів — це не безумовне право, а привілей, якого можна легко позбутися через ігнорування норм міжнародного права⁸¹.

Відповідно, змінилося й глобальне сприйняття європейської валюти, яка дедалі більше перетворюється на вагомий інструмент політичного впливу. Міжнародна спільнота наочно переконалася, що ЄС готовий використовувати власну економічну потугу як зброю (так звана вепонізація фінансів) заради стримування та покарання агресора. Подібна безкомпромісність змусила транснаціональні корпорації та банківські установи третіх країн значно ретельніше ставитися до дотримання санкційних режимів через страх опинитися за бортом європейської економіки. Де-факто це дозволило Євросоюзу утвердитися в ролі провідного експортера стандартів безпечної економічної поведінки.

Зрештою, не менш значущою виявилася роль комунікаційних зусиль у формуванні іміджу ЄС як безкомпромісного захисника інформаційного суверенітету. В умовах розгортання гібридних загроз ухвалення Закону про цифрові послуги (DSA) та системна протидія російській дезінформації створили унікальний прецедент глобального масштабу. Брюссель став першим великим

---

⁸⁰ McWilliams B., et al. A grand bargain to steer through the European Union's energy crisis. *Bruegel Policy Contribution*. Issue 14/23. September 2023. URL: <https://www.bruegel.org/policy-brief/grand-bargain-steer-through-european-unions-energy-crisis> (дата звернення: 02.02.2026).

⁸¹ Demarais A. Backfire: How Sanctions Reshape the World Against U.S. Interests. *Columbia University Press*, 2022. (Cited in context of EU sanctions policy impact). URL: <https://cup.columbia.edu/book/backfire/9780231199902> (дата звернення: 02.02.2026).

геополітичним гравцем, який наважився через законодавчі механізми обмежити свавілля технологічних гігантів у період конфлікту. Правильно вибудована публічна риторика довкола цих кроків дозволила закріпити за Європою образ своєрідної «цифрової фортеці». Її ключовий наратив зводився до того, що безпека інформаційного середовища та фундаментальні права громадян мають абсолютний пріоритет над корпоративними надприбутками. Ця модель виявилася настільки своєчасною, що запустила чергову хвилю «брюссельського ефекту»: низка розвинених демократій, серед яких Канада та Австралія, почали уважно вивчати та адаптувати європейський досвід для захисту власних інформаційних кордонів.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що період глибокої безпекової кризи став для Європи каталізатором масштабних трансформацій, які були успішно артикульовані назовні. Цілеспрямована комунікаційна стратегія, реалізована протягом 2022–2025 років, допомогла Європейському Союзу остаточно скинути з себе ярлик «економічного гіганта, але політичного карлика». Транслюючи рішучість, готовність брати на себе відповідальність та здатність захищати європейські цінності не лише декларативно, а й жорсткими практичними діями, ЄС суттєво переформатував власне позиціонування на міжнародній арені. Сьогодні об'єднана Європа сприймається партнерами та опонентами не просто як інтеграційне об'єднання, а як повноцінний, самодостатній центр сили, здатний диктувати правила та активно формувати порядок денний у складному багатополлярному світі.

Підбиваючи підсумки аналізу, викладеного у третьому розділі, можна з певністю стверджувати: у період 2022–2025 років європейські стратегічні комунікації перестали бути суто технічним інструментом інформування. Вони перетворилися на головний рушій формування оновленого іміджу ЄС як рішучого геополітичного гравця. Якщо поглянути на ключові інформаційні кампанії цього періоду — від #StandWithUkraine та «Generators of Hope» до ініціатив із масштабного розмінування чи розбудови «Шляхів солідарності», — стає очевидним остаточний відхід Брюсселя від сухого бюрократичного стилю.

Європейська дипломатія зробила ставку на емоційну глибину та практичну дієвість. Такий підхід не лише допоміг мобілізувати колосальні ресурси для підтримки України, а й несподівано спрацював на внутрішню консолідацію самого Євросоюзу, створивши відчуття спільної відповідальності. Використовуючи грамотний сторітелінг та цифрові платформи (з прицілом на молодіжну аудиторію), інституціям ЄС вдалося втримати фокус суспільної уваги, філігранно трансформували початкову емпатію до жертви агресії у глибоку повагу до рівноправного партнера.

Не менш важливим виявився ціннісний вимір цієї комунікаційної еволюції. Фактично, безпрецедентна підтримка України спрацювала як потужний каталізатор для оновлення самої європейської ідентичності. Через чітке протиставлення демократичного світу диктатурі європейські спікери змогли повернути первісну вагу таким поняттям, як свобода, гідність та верховенство права. Тут відбувся справді тектонічний зсув: європейський істеблішмент відмовився від звичного для себе абстрактного пацифізму. Натомість на перший план вийшла концепція «справедливого миру», яка дозволила виправдати та морально легітимізувати масштабну військову допомогу — крок, що ще кілька років тому здавався для Брюсселя чимось немислимим.

Водночас комунікаційникам ЄС вдалося доволі органічно вплести в новий жорсткий безпековий дискурс свої традиційні наративи, адаптувавши їх до реалій воєнного часу. Йдеться, зокрема, про гендерну рівність, яка набула нового звучання через постійне підсвічування ролі українських жінок-захисниць на фронті та в тилу. Схожа зміна акцентів відбулася й в екологічній повістці. Тема «зеленого переходу», яка раніше сприймалася переважно крізь призму порятунку клімату, була переосмислена і подана суспільству як життєво необхідний шлях до повної енергетичної незалежності від авторитарних режимів.

У підсумку, всі ці зусилля конвертувалися у відчутне посилення глобальної суб'єктності Євросоюзу. В очах союзників та опонентів об'єднана

Європа еволюціонувала від класичної «м'якої сили» до спроможного провайдера безпеки, який не боїться пускати в хід економічні санкції та військові інструменти для захисту своїх інтересів. Змінилося й сприйняття політики розширення: тепер вона комунікується не як тягар для бюджету, а як критично важлива геополітична інвестиція у стабільність континенту. І хоча Брюсселю доводиться докладати чимало зусиль для протидії російській пропаганді на Глобальному Півдні та відбивати закиди щодо «подвійних стандартів», загалом стратегія виявилася успішною. Вона дозволила утримати широку міжнародну коаліцію, яскраво продемонструвавши: авторитет та політична зрілість сучасної Європи у XXI столітті наряду залежать від її здатності захищати Україну та міжнародне право.

ВИСНОВКИ

Здійснений у межах кваліфікаційної роботи комплексний аналіз дозволив ґрунтовно систематизувати теоретичні засади та з'ясувати сутність концепту «стратегічні комунікації» у багаторівневій системі зовнішньої політики Європейського Союзу. Доведено, що в умовах сучасних гібридних загроз, стрімкого розвитку цифрових технологій та безпрецедентної ескалації збройних конфліктів на Європейському континенті, стратегічні комунікації еволюціонували від допоміжного інструменту класичної публічної дипломатії до стрижневого елемента архітектури європейської безпеки. У ході дослідження з'ясовано, що європейський істеблішмент остаточно відмовився від вузького розуміння комунікацій виключно як механізму базового інформування громадськості чи інструменту «м'якої сили» (soft power). Натомість відбулася глибока концептуалізація інформаційного виміру як повноцінного, самостійного домену розгортання геополітичного протистояння. У цьому контексті комунікаційна політика Брюсселя набула яскраво вираженого безпекового характеру, виконуючи подвійну функцію: з одного боку, вона забезпечує надійний захист європейського демократичного простору від зовнішніх маніпуляцій, а з іншого — виступає потужним засобом проактивної проєкції європейського впливу, цінностей та стратегічних інтересів на міжнародній арені.

Успішному розв'язанню поставлених дослідницьких завдань сприяло залучення репрезентативної та багатовимірної джерельної бази, а також застосування релевантного методологічного інструментарію. Емпіричний фундамент роботи склав розлогий масив першоджерел, серед яких ключове місце посідають офіційні нормативно-правові акти інституцій ЄС, резолюції Європейського Парламенту, стратегічні документи Європейської Комісії, а також спеціалізовані аналітичні звіти Європейської служби зовнішніх справ (зокрема підрозділу East StratCom Task Force). Окрім цього, до аналізу було залучено офіційні виступи, пресрелізи та публікації у соціальних мережах ключових європейських лідерів, що дозволило відстежити динаміку формування офіційного дискурсу. Застосування методу критичного дискурс-аналізу дало

змогу деконструювати приховані смисли та ідеологічні концепти у риторичі європейських посадовців. Водночас використання івент-аналізу в поєднанні із системним та порівняльним підходами забезпечило об'єктивне простеження еволюції європейської політики, дозволило нівелювати суб'єктивний фактор і науково обґрунтувати оцінку практичної ефективності імplementованих Брюсселем комунікаційних стратегій у кризових умовах.

Проаналізована еволюція реакції інституцій ЄС на виклики повномасштабної війни в Україні засвідчила безпрецедентну інституційну консолідацію та радикальну зміну управлінських підходів європейського істеблiшменту. Дослідження підтверджує, що події 24 лютого 2022 року стали катализатором справжнього парадигмального зсуву. Встановлено, що комунікаційна політика Євросоюзу різко та безповоротно відійшла від звичного, історично притаманного їй реактивного формату «висловлення глибокого занепокоєння», перейшовши до фази проактивної мобілізації всіх наявних ресурсів. Офіційна риторика пройшла глибокий еволюційний шлях: від початкової парадигми емоційної «солідарності» в перші місяці повномасштабного вторгнення до кристалізації прагматичної концепції «інвестицій у власну безпеку та перемогу» у 2023–2025 роках. Аналіз доводить, що саме цей концептуальний та наративний рефреймінг — перетворення сприйняття війни з локального прикордонного конфлікту на екзистенційну битву за виживання всієї європейської демократії — дозволив політично та соціально легітимізувати кроки, які ще напередодні вторгнення вважалися абсолютно неможливими. Йдеться, насамперед, про подолання внутрішніх розбіжностей щодо надання Україні масштабної військової підтримки (зокрема через механізми Європейського фонду миру), запровадження багатокomпонентних санкційних пакетів та форсовану енергетичну сепарацію від держави-агресора.

У процесі визначення основних напрямів, меседжів та інструментів Європейського Союзу у сфері протидії російським інформаційним маніпуляціям та втручанням (FIMI) з'ясовано, що Брюссель вибудував принципово нову, багаторівневу та жорстку систему інформаційної оборони. Ключовими

стратегічними меседжами, що ефективно протистояли деструктивній російській пропаганді, стали безапеляційні тези про готовність підтримувати Україну «стільки, скільки буде потрібно», а також непохитне фундаментальне визнання того, що «Україна — це органічна частина Європи». Практичний інституційний вимір цієї інформаційної протидії успішно втілювався в ухваленні історичного Закону про цифрові послуги (DSA), який змусив глобальні технологічні платформи взяти на себе відповідальність за модерацію контенту. Прецедентне юридичне блокування російських державних пропагандистських медіаресурсів (таких як RT та Sputnik) на всій території ЄС продемонструвало готовність Європи захищати свій інфопростір радикальними методами. Окремим, вкрай успішним здобутком європейської стратегії стало масштабування тактики випереджувального інформування (pre-bunking) та дебанкінгу (de-bunking), що, у синергії з діяльністю платформи EUvsDisinfo, суттєво знизило вірусний потенціал та загальну ефективність російських психологічних операцій ще на етапі їхнього конструювання.

Дослідження практичного виміру інформаційних кампаній підтримки України беззаперечно підтвердило високу результативність європейської цифрової дипломатії, грамотно вибудованого сторітелінгу та застосування інструментів прямої комунікації з громадянами. Масштабні загальноєвропейські ініціативи, такі як кампанія солідарності #StandWithUkraine, логістичний проєкт «Шляхи солідарності» (Solidarity Lanes) чи гуманітарна ініціатива «Генератори надії» (Generators of Hope), не лише сприяли акумуляції безпрецедентних обсягів практичної гуманітарної та фінансової допомоги, але й виконали надважливу місію суспільно-політичної мобілізації. Збудований завдяки цим кампаніям міцний емпатичний, ціннісний та емоційний зв'язок між європейським та українським суспільствами на рівні «grassroots» (низових ініціатив) створив ідеальне соціальне підґрунтя для ухвалення історичних політичних рішень. Зокрема, саме високий рівень суспільної підтримки дозволив керівництву ЄС надати Україні статус кандидата та офіційно розпочати переговори про повноправний вступ, успішно долаючи внутрішньополітичну турбулентність в

окремих країнах-членах та штучно інспіровані прояви суспільної «втоми від війни».

Зрештою, комплексна оцінка впливу комунікаційної підтримки України на трансформацію міжнародного іміджу об'єднаної Європи дає всі підстави стверджувати, що цей безпрецедентний виклик став каталізатором справжнього «геополітичного пробудження» Європейського Союзу. Завдяки послідовній, рішучій та стратегічно вивірній комунікації ЄС остаточно позбувся комплексу «економічного гіганта, але політичного карлика», утвердившись на світовій арені не лише як нормативна сила, але й як рішучий ціннісний лідер та впливовий гравець у сфері жорсткої безпеки. Відмовившись від ілюзій абстрактного пацифізму на користь реалістичної концепції «справедливого миру», Брюссель продемонстрував спроможність до ефективної глобальної координації, відстоювання принципів міжнародного права та захисту демократичного світоустрою. Підсумовуючи результати дослідження, можна з упевненістю констатувати: саме системна, всебічна та безкомпромісна підтримка Української держави виступила тим головним формотворчим фактором, що остаточно кристалізував ЄС як повноцінну «розумну силу» (smart power) та загартував нову, стійку геополітичну ідентичність Європейського Союзу, здатного ефективно відповідати на найскладніші виклики XXI століття.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Компанцева Л., Заруба О., Череватий С., Акульшин О. Стратегічні комунікації для безпекових і державних інституцій : практичний посібник / за заг. ред. О. Давліканової, Л. Компанцевої. Київ : ТОВ «ВІСТКА», 2022. 278 с.
2. Кулеба Д. І. Війна за реальність. Як перемагати у світі фейків, правд і спільнот. Київ : #книголав, 2019. 384 с.
3. Курильчик Н. Від «солідарності» до «інвестицій у перемогу»: як змінився дискурс ЄС за чотири роки війни. Фонд "Демократичні ініціативи" ім. Ілька Кучеріва. 2026. 6 травня. URL: <https://dif.org.ua/article/vid-solidarnosti-do-investitsiy-u-peremogu-yak-zminivsia-diskurs-es-za-chotiri-roki-viyni>
4. Національне бюро програми ЄС «Креативна Європа» в Україні : офіційний сайт. URL: <https://creativeeurope.in.ua/>
5. Пістракевич О. В. Публічна дипломатія ЄС у Білорусі, Нікарагуа та Еритреї як інструмент підтримки України в умовах збройної агресії РФ. Філософія та політологія в контексті сучасної культури. 2026. Т. 18, № 1. С. 234–241.
6. Почепцов Г. Г. Стратегічні комунікації: стратегічні комунікації в політиці, бізнесі та державному управлінні : навч. посіб. Київ : Альтерпрес, 2008. 216 с.
7. Рада зовнішньої політики «Українська призма» : офіційний сайт. URL: <https://prismua.org/>
8. Соціал-демократична платформа (SD Platform) : офіційний сайт. URL: <https://sdplatform.org.ua/blogs/ukrefugeen>
9. 2nd EEAS Report on Foreign Information Manipulation and Interference (FIMI) Threats. *European External Action Service*. January 2024. URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/2nd-eeas-report-foreign-information-manipulation-and-interference-threats_en (дата звернення: 02.02.2026).
10. 3rd EEAS Report on Foreign Information Manipulation and Interference (FIMI) Threats. *European External Action Service*. URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/3rd-eeas-report-foreign-information-manipulation-and-interference-threats-0_en (дата звернення: 02.02.2026).
11. 2022 Strengthened Code of Practice on Disinformation. *European Commission*. 2022. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/2022-strengthened-code-practice-disinformation> (дата звернення: 02.02.2026).
12. 2025 Enlargement package shows progress towards EU membership by key enlargement partners. *European External Action Service*. URL: https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine/2025-enlargement-package-shows-progress-towards-eu-membership-key-enlargement-partners_en?s=232 (дата звернення: 02.02.2026).
13. A Strategic Compass for Security and Defence. *European External Action Service*. 2022. URL:

- https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/strategic_compass_en3_web.pdf (дата звернення: 02.02.2026).
14. Borrell J. Europe in the Interregnum: our geopolitical awakening after Ukraine. *Groupe d'études géopolitiques*. 2022. URL: <https://geopolitique.eu/en/2022/03/24/europe-in-the-interregnum-our-geopolitical-awakening-after-ukraine/> (дата звернення: 02.02.2026).
  15. Borrell J. Making Ukrainian Victory Possible. *Project Syndicate*. 2023. 02 February. URL: <https://www.project-syndicate.org/commentary/ukraine-victory-over-russia-requires-more-military-other-forms-of-support-by-josep-borrell-2023-02> (дата звернення: 02.02.2026).
  16. Borrell J. Russia/Ukraine: Speech by High Representative Josep Borrell at the event “Joint Actions for Ending Russia’s Impunity and Delivering Justice for Victims”. *EEAS Blog*. 2 December 2022. URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/russiaukraine-speech-high-representative-josep-borrell-event-%E2%80%9Cjoint-actions-ending-russia%E2%80%99s-impunity_en (дата звернення: 02.02.2026).
  17. Borrell J. Sanctions against Russia are working. *EEAS Blog*. 26 August 2023. URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/sanctions-against-russia-are-working_en (дата звернення: 02.02.2026).
  18. Borrell J. The global battle of narratives. *EEAS Blog*. July 2022. URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/battle-narratives-around-food-crisis%C2%A0_en (дата звернення: 02.02.2026).
  19. Borrell J. The war in Ukraine and the awakening of Geopolitical Europe. *EEAS Policy Brief*. 2022. URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/europe-interregnum-our-geopolitical-awakening-after-ukraine_en (дата звернення: 02.02.2026).
  20. Borrell J. The year that war returned to Europe. EU foreign policy in 2022. *European External Action Service*. 2023. URL: https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/2023/20230369_PDF_OF0323029ENN_002.pdf (дата звернення: 02.02.2026).
  21. Bruegel : official website. URL: <https://www.bruegel.org/> (дата звернення: 02.02.2026).
  22. Combatting violence against women: Council adopts decision about EU’s accession to Istanbul Convention. *Council of the European Union*. 1 June 2023. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2023/06/01/combating-violence-against-women-council-adopts-decision-about-eu-s-accession-to-istanbul-convention/> (дата звернення: 02.02.2026).
  23. Communication on the 2023 Enlargement Policy. *European Commission*. COM(2023) 690 final. Brussels, 8 November 2023. URL: https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/2023-communication-eu-enlargement-policy_en (дата звернення: 02.02.2026).
  24. Consolidated version of the Treaty on European Union. Article 2. *Official Journal of the European Union*. C 326. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal->

- content/EN/TXT/?uri=celex%3A12012M%2FTXT (дата звернення: 02.02.2026).
25. Cyber posture: Council approves conclusions. *Council of the European Union*. 23 May 2023. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/05/23/cyber-posture-council-approves-conclusions/> (дата звернення: 02.02.2026).
  26. Demarais A. Backfire: How Sanctions Reshape the World Against U.S. Interests. *Columbia University Press*. 2022. URL: <https://cup.columbia.edu/book/backfire/9780231199902> (дата звернення: 02.02.2026).
  27. EEAS Report on Foreign Information Manipulation and Interference (FIMI) Threats. *European External Action Service*. 7 February 2023. URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/1st-eeas-report-foreign-information-manipulation-and-interference-threats_en (дата звернення: 02.02.2026).
  28. Erasmus+ Annual Report 2024. *Publications Office of the European Union*. Luxembourg, 2025. URL: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/eb9511a3-c05a-11f0-a612-01aa75ed71a1/language-en> (дата звернення: 02.02.2026).
  29. EU Civil Protection Mechanism: rescEU and humanitarian aid to Ukraine. *European Commission. Factsheet*. January 2024. URL: https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/where/europe/ukraine_en (дата звернення: 02.02.2026).
  30. EU imposes sanctions on state-owned outlets RT/Russia Today and Sputnik's broadcasting in the EU. *Council of the European Union*. Press release. 2 March 2022. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/03/02/eu-imposes-sanctions-on-state-owned-outlets-rtrussia-today-and-sputnik-s-broadcasting-in-the-eu/> (дата звернення: 02.02.2026).
  31. EU-Ukraine factsheet. *European Commission*. 2024. URL: https://enlargement.ec.europa.eu/document/download/39f9e2c3-710a-4972-973b-2281f15286c1_en?filename=EU-Ukraine-factsheet-2024.pdf (дата звернення: 02.02.2026).
  32. EU-Ukraine Solidarity Lanes: One Year Anniversary. *European Commission. Factsheet*. July 2023. URL: https://table.media/assets/wp-content/uploads/2023/07/EU-UA_Solidarity_Lanes_Factsheet_EN.pdf (дата звернення: 02.02.2026).
  33. European Council conclusions on Ukraine, the membership applications of Ukraine, the Republic of Moldova and Georgia, Western Balkans and external relations. 23 June 2022. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/06/23/european-council-conclusions-on-ukraine-the-membership-applications-of-ukraine-the-republic-of-moldova-and-georgia-western-balkans-and-external-relations-23-june-2022/> (дата звернення: 02.02.2026).
  34. European Council meeting (1 February 2024) – Conclusions. Brussels, 1 February 2024. EUCO 2/24. URL:

- <https://www.consilium.europa.eu/media/69874/20240201-special-euco-conclusions-en.pdf> (дата звернення: 02.02.2026).
35. European Council on Foreign Relations : official website. URL: <https://ecfr.eu/> (дата звернення: 02.02.2026).
36. European Defence Industrial Strategy (EDIS). *European Commission*. JOIN(2024) 10 final. 5 March 2024. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:52024JC0010> (дата звернення: 02.02.2026).
37. European Digital Media Observatory (EDMO) : official website. URL: <https://edmo.eu/> (дата звернення: 02.02.2026).
38. European Parliament legislative resolution on the Artificial Intelligence Act. Strasbourg, 13 March 2024. URL: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2024-0138_EN.html (дата звернення: 02.02.2026).
39. European Parliament resolution of 23 November 2022 on recognising the Russian Federation as a state sponsor of terrorism. URL: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2022-0405_EN.html (дата звернення: 02.02.2026).
40. EUvsDisinfo : official website. URL: <https://euvsdisinfo.eu/> (дата звернення: 02.02.2026).
41. Factsheet: European Union Military Assistance Mission Ukraine (EUMAM). *European External Action Service*. November 2022. URL: <https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/2022-11-EUMAMUkraine.pdf> (дата звернення: 02.02.2026).
42. Flash Eurobarometer 506: EU's response to the war in Ukraine. *European Commission*. May 2022. URL: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2772> (дата звернення: 02.02.2026).
43. Forging the World: Strategic Narratives and International Relations / за ред. А. Miskimmon, В. O'Loughlin, L. Roselle. Ann Arbor : University of Michigan Press, 2017. 334 с.
44. Garton Ash T., Krastev I., Leonard M. What European Policymakers should learn from global public opinion. *ECFR Commentary*. November 2023. URL: <https://europeanmoments.com/changing-world/ecfr-joint-report-nov2023-living-in-an-a-la-carte-world> (дата звернення: 02.02.2026).
45. Generators of Hope: Parliament launches campaign to support Ukraine. *European Parliament News*. 23 November 2022. URL: <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20221123IPR56801/ep-president-metsola-launches-generators-of-hope-campaign-to-help-ukraine> (дата звернення: 02.02.2026).
46. Global Gateway: EU strategy for the Global South. *European Commission. Strategic Report*. Brussels, 2024. URL: https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/global-gateway_en (дата звернення: 02.02.2026).
47. Informal video conference of Foreign Affairs Ministers: Remarks by High Representative/Vice-President Josep Borrell. *European External Action*

- Service*. 27 February 2022. URL: <https://audiovisual.ec.europa.eu/en/media/video/I-219382> (дата звернення: 02.02.2026).
48. International Mine Awareness Day: Clearing the Path to Safety with EU Support for Mine Action. *EEAS Blog*. 4 April 2025. URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/international-mine-awareness-day-clearing-path-safety-eu-support-mine-action_en (дата звернення: 02.02.2026).
49. Judgment of the General Court in Case T-125/22 RT France v Council. *Court of Justice of the European Union*. Press Release No 131/22. 27 July 2022. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:62022TJ0125> (дата звернення: 02.02.2026).
50. Manor I., Huang Z. A. Digitalization of public diplomacy: Concepts, trends, and challenges. *SAGE Journals*. 10 November 2022. URL: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/20570473221138401> (дата звернення: 02.02.2026).
51. McWilliams B. [et al.]. A grand bargain to steer through the European Union's energy crisis. *Bruegel Policy Contribution*. Issue 14/23. September 2023. URL: <https://www.bruegel.org/policy-brief/grand-bargain-steer-through-european-unions-energy-crisis> (дата звернення: 02.02.2026).
52. Memo: Known information interference operations during the June 2024 elections for the European Parliament. *European Commission*. October 2024. URL: <https://ec.europa.eu/commission/presscorner/api/files/attachment/879707/Memo%20-%20Known%20information%20interference%20operations%20during%20EP%20elections.pdf> (дата звернення: 02.02.2026).
53. Online information manipulation and information integrity. *European Parliament Research Service*. Briefing. September 2024. URL: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2024/762416/EPRS_BRI\(2024\)762416_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2024/762416/EPRS_BRI(2024)762416_EN.pdf) (дата звернення: 02.02.2026).
54. Outcome of the special European Council meeting of 9 February 2023. *European Parliament*. Brussels, 9 February 2023. URL: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/740215/EPRS_BRI\(2023\)740215_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/740215/EPRS_BRI(2023)740215_EN.pdf) (дата звернення: 02.02.2026).
55. Outcome of the Ukraine Recovery Conference (URC2022) in Lugano. *Lugano Declaration and Principles*. July 2022. URL: https://uploads-ssl.webflow.com/621f88db25fbf24758792dd8/62c68e41bd53305e8d214994_URC2022%20Lugano%20Declaration.pdf (дата звернення: 02.02.2026).
56. Recovery and reconstruction of Ukraine. *European Commission. Strategy Report*. 2024. URL: https://commission.europa.eu/topics/eu-solidarity-ukraine/eu-assistance-ukraine/recovery-and-reconstruction-ukraine_en (дата звернення: 02.02.2026).
57. Regulation (EU) 2024/792 of the European Parliament and of the Council establishing the Ukraine Facility. *Official Journal of the European Union*. 29

- February 2024. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/792/oj> (дата звернення: 02.02.2026).
58. REPowerEU: Joint European Action for more affordable, secure and sustainable energy. *European Commission*. Communication COM/2022/108 final. 8 March 2022. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM:2022:108:FIN> (дата звернення: 02.02.2026).
59. Resilience of Democracy and European Elections against New Challenges. Policy Department for Citizens' Rights and Constitutional Affairs. May 2024. URL: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2024/761471/IPOL_STU\(2024\)761471\(SUM01\)_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2024/761471/IPOL_STU(2024)761471(SUM01)_EN.pdf) (дата звернення: 02.02.2026).
60. Reynders D. Opening remarks by Commissioner Reynders at United for Justice Conference in Ukraine. Brussels, 4 March 2023. *European Commission*. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/speech_23_1400 (дата звернення: 02.02.2026).
61. Sakharov Prize 2022: Parliament honours the Ukrainian people. *European Parliament*. URL: <https://www.europarl.europa.eu/topics/en/article/20221208STO64102/sakharov-prize-2022-parliament-honours-the-ukrainian-people> (дата звернення: 02.02.2026).
62. Speech by President von der Leyen at the Ukraine Recovery Conference. London, 21 June 2023. URL: https://enlargement.ec.europa.eu/news/keynote-speech-president-von-der-leyen-ukraine-recovery-conference-2023-2023-06-21_en (дата звернення: 02.02.2026).
63. Standard Eurobarometer 100: Media literacy and disinformation. *European Commission*. Autumn 2023. URL: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/3052> (дата звернення: 02.02.2026).
64. Standard Eurobarometer 97: Public opinion on the war in Ukraine. *European Commission*. June 2022. URL: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2693> (дата звернення: 02.02.2026).
65. State of the Union Address by President von der Leyen 2023. *European Commission*. Strasbourg, 13 September 2023. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/speech_23_4426 (дата звернення: 02.02.2026).
66. Statement by Commissioner Simson on the situation at the Zaporizhzhia Nuclear Power Plant. *European Commission*. 5 July 2023. URL: https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/simson/announcements/statement-commissioner-simson-situation-zaporizhzhia-nuclear-power-plant_en (дата звернення: 02.02.2026).
67. Statement by President von der Leyen on Russian aggression against Ukraine. *European Commission*. Brussels, 24 February 2022. URL:

- https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/statement_22_1322 (дата звернення: 02.02.2026).
68. Statement by President von der Leyen with President Zelenskyy on the occasion of the 'Stand Up for Ukraine' pledging event. *European Commission*. 8 April 2022. URL: https://enlargement.ec.europa.eu/news/statement-president-von-der-leyen-ukrainian-president-zelenskyy-occasion-presidents-visit-kyiv-2022-04-08_en (дата звернення: 02.02.2026).
69. Supporting Ukraine's arts and culture. *European Commission*. 2024. URL: <https://ced.mk/sites/default/files/alfa/doc/supporting-ukraines-arts-and-culture-ec0623100enn.pdf> (дата звернення: 02.02.2026).
70. The Digital Services Act: ensuring a safe and accountable online environment. *European Commission*. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/digital-services-act> (дата звернення: 02.02.2026).
71. The Versailles Declaration. Informal meeting of the Heads of State or Government. Versailles, 10-11 March 2022. URL: <https://www.consilium.europa.eu/media/54773/20220311-versailles-declaration-en.pdf> (дата звернення: 02.02.2026).
72. Timmermans F. Remarks EVP Frans Timmermans on the war in Ukraine and the impact on EU climate and energy policy in the ENVI Committee. Strasbourg, 7 March 2022. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/SPEECH_22_1616 (дата звернення: 02.02.2026).
73. Transatlantic relations after the invasion: A stronger alliance? *Atlantic Council Report*. Washington, 2025. URL: <https://www.atlanticcouncil.org/in-depth-research-reports/report/2024-annual-report-how-programs-shaped-the-global-future/> (дата звернення: 02.02.2026).
74. Ukraine Support Tracker / Kiel Institute for the World Economy. URL: <https://www.ifw-kiel.de/topics/war-against-ukraine/ukraine-support-tracker/> (дата звернення: 02.02.2026).
75. Von der Leyen U. Speech at the Munich Security Conference 2025. Munich, 18 February 2025. URL: https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine/speech-president-von-der-leyen-munich-security-conference-2025_en?s=232 (дата звернення: 02.02.2026).
76. Voting Data on Resolutions ES-11/1, ES-11/4 / United Nations Digital Library. URL: <https://digitallibrary.un.org/> (дата звернення: 02.02.2026).

ДОДАТКИ

Додаток 1

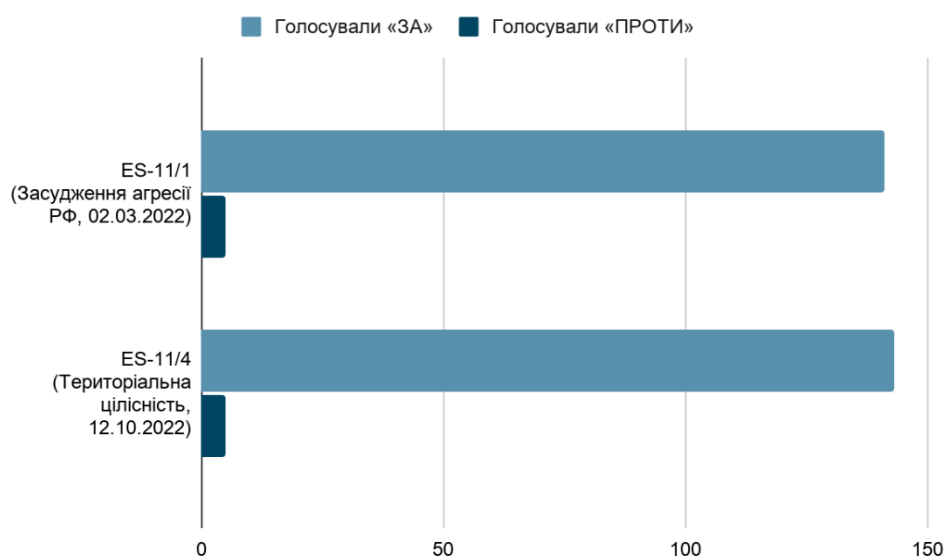
Рівень суспільної підтримки заходів енергетичної незалежності від Російської Федерації серед громадян ЄС у 2022 році.

Джерело: [42]

Додаток 2

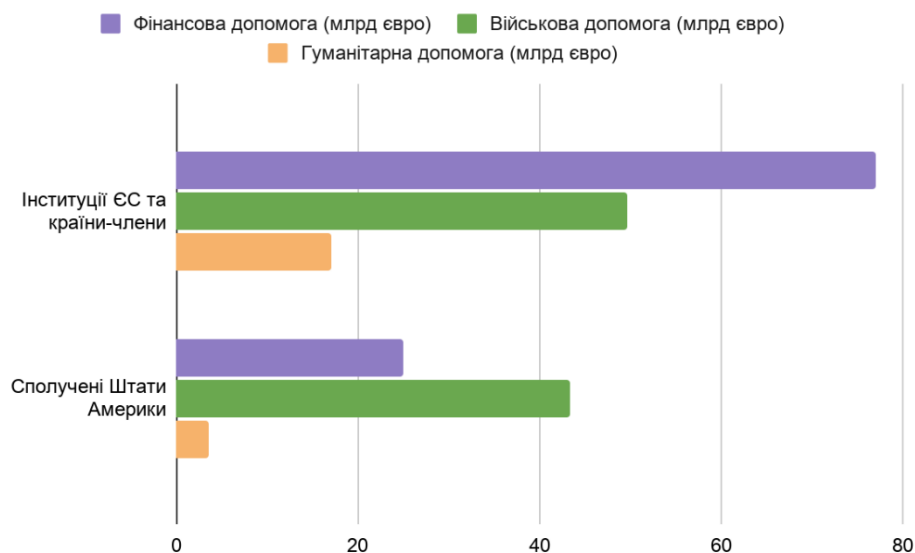
Розподіл голосів у Генеральній Асамблеї ООН щодо ключових резолюцій на підтримку України (на прикладі ES-11/1 та ES-11/4)

Джерело: [76]

Додаток 3

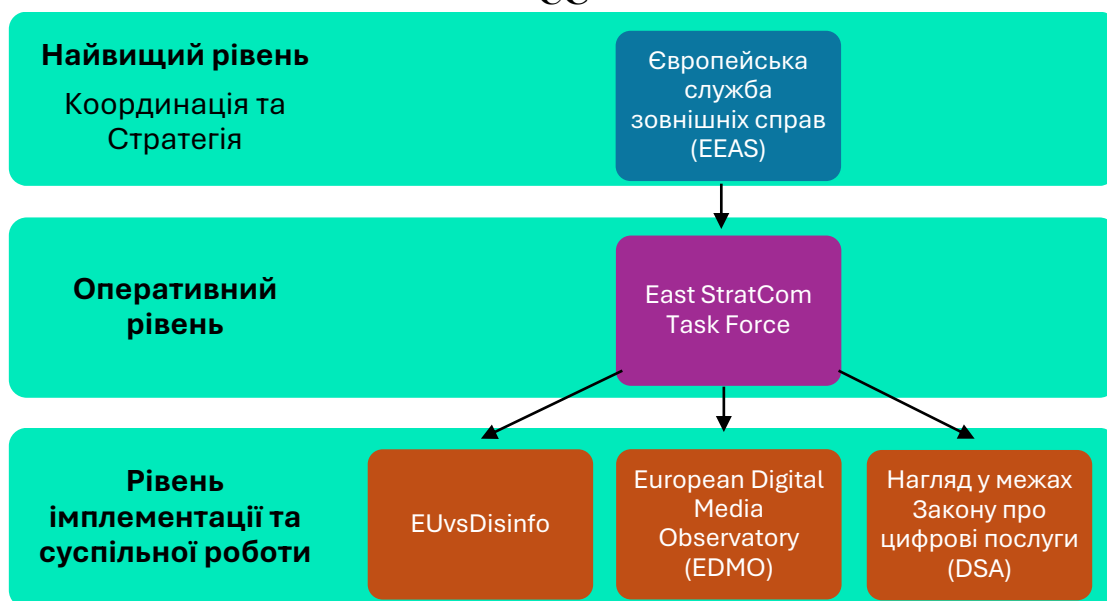
Порівняльний аналіз обсягів комплексної допомоги Україні від Європейського Союзу та США (у контексті реалізації концепту «burden sharing» у 2024-2025pp.)

Джерело: [74]

Додаток 4

Інституційна архітектура протидії іноземним інформаційним маніпуляціям та втручанням (FIMI) у системі стратегічних комунікацій ЄС

Джерело: складено автором на основі офіційних звітів ЄСЗС [9; 10; 27].